

GABONAK NAVIDADES

2014

Bizkaia
Jaurerriko
Abokatuen
Bazkun
Ohoretsua

Ilustre
Colegio de
Abogados
del Señorío
de Vizcaya

Luis María Milá Sagnier
Mutualista desde 1972

Invierte tus ahorros y disfruta
de un **sueldo extra** toda la vida
contrata **Renta Vitalicia Remunerada**

Mercedes Sala Par
Su cónyuge

El **Seguro de Renta Vitalicia Remunerada** es una forma **segura, rentable y muy atractiva** de invertir tu dinero. Tú y tu familia, tendréis la tranquilidad de contar con unos **ingresos adicionales gestionados** por una entidad solvente.

**MÁS
RENTABILIDAD**

4,86%¹ rentabilidad garantizada para 2014

**EXCELENTE
FISCALIDAD**

**1,68%² frente al 21% en el resto de
productos de ahorro**

LIQUIDEZ

Permite recuperar la inversión³

www.mutualidadabogacia.com

Para más información llama al 914 35 24 86
o envía un correo a buzon@mutualidadabogacia.com

1 Sin deducir costes del seguro.

2 Tributación para mayores de 70 años.

3 Dependiendo de la modalidad de contratación.

Urte bukaeran gaude eta aurtengo urtea ere zaila izan da, izan ere, egoera ekonomiko larria dago, ustelkeria bizitzaren ia arlo guztietan ageri da, eta arlo juridikoa eta Bazkunekoa zailtzen duten lege berrien argitalpen eta indarrean sartzea gertatu da, arlo horiek ez hain adeitsuak, ez hain bidezkoa eta ez hain soziala bihurtuz. Hala ere, urte amaiera honetan, AGERKARI honen taldeak etorkizunaren aldeko eta gure lanbidearen eta bizitzaren gauza positiboen aldeko apustua egin nahi du. Halaber, eskerrak eman nahi dizkie laguntzaile, artikulugile, iragarkigile eta, batez ere, irakurle guztiei, interesa eta leialtasuna erakutsi dutelako. Horrenbestez, datorren urtean ere informatzen ahaleginduko gara eta lankideek, epaileek, fiskalek, irakasleek eta doktoreek gurekin modu eskuzabalean elkarbanatzen dituzten gaurkotasuna, ezagutzak eta gogoetak biltzen. Horrez gain, kultura eta aisiarako plataforma izaten ahaleginduko gara, zorrotasunez baina maitasunez.

2015 ZORIONTSUA

Zorionak Carlos Fuentenebro DEKANOARI, BATZORDEKIDE guztiei (Javi Bolado, Gemma Escapa, Ramón Lasagabaster, Ana Palacio, Aitzol Asla, Ana Bermejo, Luis Mari Cordero, Javier Santafé, Patricia Bárcena, Angel Martín, Nahia Llona, Esteban Umerez, Javi Muguruza), Alberto KUDEATZAILEARI, PJEko, Liburutegiko, Dekanatuko, Arbitraia Epategiko, Administrazio, Atezaintzako eta Garbitasun zerbitzuko lankideei, ikastaro eta jardunaldietako hizlariei, eta BATZORDE ETA AZTERLAN TALDEETAKO partaideei –aurten ere aldizkarirako artikulua idatzi dituzte eta–.

Zorionak baita ere 2014. urtean zehar aldizkarirako artikulua bidali dutenei, izan ere, doan egin dute lan hori eta testu bikainak eta erabat interesgarriak izan dira, nola Bazkuneko kideontzat, hala aldizkaria irakurtzen duten beste irakurleentzat.

Zorionak baita ere gure LANKIDEEI: Benjamin Martínez de Musitu, Rafael Pedro Castrillo, Carlos Ais, Maitane Valdecantos, Marisa Salvador, Juan Angel Anta eta Ainhoa Bilbao, horiek guztiek gure begirunea eta esker ona merezi dute eta. Laburbilduz, ZORIONAK, JAI ZORIONTSUAK ETA 2015. URTE ZORIONTSUA DENOI!

En el final de un año que como todos ha resultado ser también controvertido, difícil, por la persistente situación económica, por la notoriedad de la corrupción y su aterradora presencia en casi todos los órdenes de nuestra vida por la publicación y entrada en vigor de leyes que, una vez más hacen de nuestro entorno jurídico y colegial un espacio mucho menos amable, menos justo y menos social el equipo de edición de EL BOLETIN sin embargo quiere realizar un brindis por el futuro, y por los aspectos positivos de nuestra vida profesional y personal y agradecer a todos los colaboradores, articulistas, anunciantes y, sobre todo, lectores, vuestro interés y fidelidad y comunicaros que durante el próximo año, intentaremos, en todo caso, seguir informando, recogiendo la actualidad, los conocimientos y las reflexiones que- desinteresadamente- comparten con nosotros compañeros, jueces, fiscales, profesores y doctores tratando de ofrecer, así mismo, una plataforma de cultura y entretenimiento con rigor y el mayor de los afectos.

FELIZ 2015

Al DECANO Carlos Fuentenebro, a todos los MIEMBROS DE LA JUNTA (Javi Bolado, Gemma Escapa, Ramón Lasagabaster, Ana Palacio, Aitzol Asla, Ana Bermejo, Luis Mari Cordero, Javier Santafé, Patricia Bárcena, Angel Martín, Nahia Llona, Esteban Umerez, Javi Muguruza), a nuestro GERENTE Alberto, a los compañeros de La E.P.J, Biblioteca, Decanato, Tribunal Arbitral, Administración, Consejería, Limpieza, a los ponentes de cursos y jornadas y las COMISIONES y GRUPOS DE ESTUDIO que han colaborado a lo largo del 2014 con sus artículos

A todos los que han colaborado con la revista durante el 2014 enviándonos desinteresadamente artículos brillantes y de gran interés para los colegiados y para lectores de otros sectores que tienen acceso al Boletín.

A los COMPAÑEROS Benajmin Martínez de Musitu, Rafael Pedro Castrillo, Carlos Ais, Maitane Valdecantos, Marisa Salvador, Juan Angel Anta, Ainhoa Bilbao, todos ellos, destinatarios de nuestra admiración y agradecimiento: GRACIAS, FELICES FIESTAS Y FELIZ 2015

**Bizkaia
Jaurerriko
Abokatuen
Bazkun
Ohoretsua**

**Ilustre
Colegio de
Abogados
del Señorío
de Vizcaya**

Consejo Editorial / Argitalpen Batzordea

Decano Carlos Fuentenebro Zabala
Javier Bolado Zárraga
Ana Bermejo Arteagabeitia

Consejo de Redacción / Erredakzio Batzordea

Beatriz Barquín Torre
Ignacio Alonso Errasti

<http://www.icasv-bilbao.com/>
elboletin@icasv-bilbao.com

Colaboradores / Laguntzaileak

César Gallastegi Aranzabal
Garazi Arraibi Larrea
Jorge Marqueta Andrés
Eduardo Ranedo Fernández
Idoia Manzárrega Zamalloa

Depósito Legal / Legezko gordailua
2.069/1987

¿CONOCES
LOS
TRÁMITES
PARA
EMPRENDER
TU
NEGOCIO?

CONSULTA
CON TU
ABOGADO/A

LICENCIAS

CONTRIBUCIONES

PERMISOS

AYUDAS

**ILUSTRE COLEGIO DE ABOGADOS
DEL SEÑORIO DE BIZKAIA**

**BIZKAIA JAURERRIKO ABOKATUEN
BAZKUN OHORETSUA**

2014ko abendua

06

BERRIAK

09

INFORMAZIOA

Administrazioarekiko auzibidearen hilobia

Lankidetzazuzenbidea

13

OTORDUA

14

GABONETAKO KONTUAK

16

JARDUNALDIAK

*Euskal Herriko Foru Zuzenbide Zibilari
buruzko hamahirugarren jardunaldi praktikoa*

22

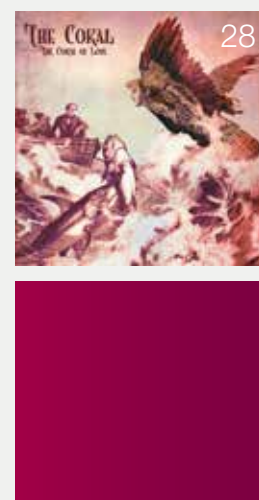
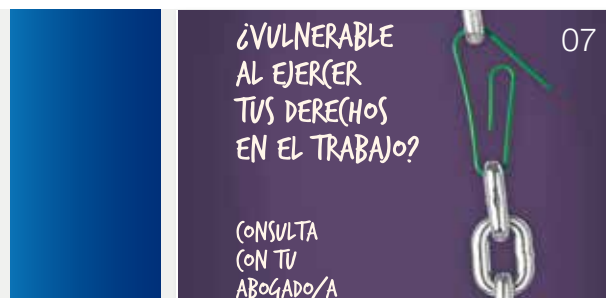
BAZKUNEKO LIBURUTEGIA

24

LEGEGINTZA BERRITASUNAK

26

KULTUR ERANSKINA

GOBERNUAK PROZEDURA KRIMINALAREN LEGEAREN ERALDAKETA ONETSI DU

Prozedura Kriminalaren Legearen aldaketak gehienez sei hileko inskruizio epea ezarri du, edo 18 hilekoa, ikerketa konplexua denean

Probintzia auzitegien epaiak bigarren auzialdian berrikusiko dituzte justizia auzitegiek, eta auzitegi nazionalaren epaiak, apelazio sala propioak

Berrikuspen errekurtsua eraldatu da. Errekurtsu hori beharrezkoa izango da Espainia kondenatzen duten GEEAko epaiak betetzeko

Ministroen Kontseiluak, Rafael Catalá Justizia ministroak proposatuta, joan den abenduaren 5ean, Prozedura Kriminalaren Legea (PKL) aldatzen duen Lege Organikoaren Aurreproiektua onetsi zuen.

Bizkortze prozesala

Lotura arauen aldaketa, gaur egun makroprozesu izenekoe-tan auziak pilatuta gertatzen den automatismoa saihesteko. **Araua izango da delitu bakoitzak auzi bakarra osatuko duela.** Lotura bidez pilatzeak zentzua izango du soil-soilik inguruabar tasatuak badaude eta auziak bereizita kontuan hartzea gomendagarria ez bada.

Egile ezagunik gabeko polizia-atestatuen eraginez ez dira eginbideak abiatuko epaitegietan. Gaur egun berehala artxibatzen dira, fiskalaren aurretiazko oniritzia izanda. Behar den moduko kontrol judiziala bermatzeko, polizia judizialak gordeko ditu eta epaile eta fiskalen eskura egongo dira.

Gaur egungo PKLn prozedurak instruitzeko ezarritako hila-beteko epe ez-eraginkorraren ordez epe errealistak ezarriko dira. Xede horretarako, erabaki beharko da prozedura bitarteko fasean jarraitzen den edo largespen aske edo behin-behinekoa ematen den. **Auzi errazek sei hileko epea izango dute, eta konplexuen instrukzioa 18 hilekoa izango da, eta epe hori luzatu ahal izango da antzeko gehiengo beste epe bat.**

Auzi konplexutzat hartuko dira talde edo **erakunde krimina-lek** egindakoak, **egitate zigorgarri ugari** dituztenak, **subjektu pasibo edo biktima ugari** biltzen dituztenak, irizpene-tan **dokumentazio ugari aztertzea edo analisi konplexuak** egitea eskatzen dutenak, jardunak **atzerrian** egitea eskatzen dutenak, **pertsona juridiko** pribatu edo publikoen **kudeake-ta** berrikustea eskatzen dutenak, edo **terrorismoari** lotuta daudenak.

Dekretu bidez onartzeko prozesua ezarri da (monitorio pe-nala). Horri esker, fiskalak egindako zehapen-proposamena epai irmo bihurtuko da, akusatuak, abokatu batek lagun-duta, ezarritako zigorra onartzen duenean. Prozesu hori ezarrita dago oso larria kez diren delitutetarako; delitu horien zehapena isuna edo espetxe-zigorra (lehenengoarekin ordeztu daiteke) izaten da. Besteak beste, horditasunaren eraginez bide-segurtasunaren kontra egindako delituak izan daitezke.

Berme prozesalak

Aurreproiektuaren arabera, justizia auzitegiek apela-zioan berrikusiko dituzte probintzia auzitegiek emandako epaiak, eta Auzitegi Nazionalako Apelazio Salak berrikusiko ditu auzitegi horrek emandakoak.

Espainiako antolamenduan bide bat ezarri da **Giza Eskubi-deen Europako Auzitegiak berrikuspen errekurtsuaren**

bidez Espainia kondenatzen duen epaietarako. Horren eraginez, aldatu egin dira salbuespen bide horretatik zigor epai bat aurkaratzeko dauden arrazoia.

Zigor prozesuetan abokatu laguntzarako dagoen eskubi-deari buruzko Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2013/48/UE Zuzentarauari dagokionez gure antolamendura egindako transposizioa aprobetxatu da **defentsa eskubidearen arauketa osoa egiteko**, ez bakarrik pertsona fisikoentzat, baita prozesuaren jomuga izan daitezkeen erakundeentzat ere.

Horrez gain, **konfiskazio autonomoaren prozesua** arautu da. Horri esker, delitutik datozen ondasunen titulartasuna kendu ahal izango da, egilea epaitu ezin bada ere. Horren helburua da delitu-jardueratik eratorritako aktiboen berreskurapena eraginkorragoa izatea. Prozesu hori aplikatuko da delituak behin eta berriro egiten diren kasuetan, eta legez kontrako ondasunak hirugarrenei eskualdatu zaizkiela josten denean.

Ikerketa neurriak

PKLren 579. artikulua ordez, arau horren II. Liburuko VIII. Tituluaren idazketa berria ezarriko da, teknologia berriak barne hartuta. Lau atal izango ditu: telefono bidezko komunikazioak eta komunikazio telematikoak etetea; ahazko komunikazioak eta irudiak hartu eta grabatzea gailu elektronikoak erabiliz; jarraipena egiteko, kokatzeko eta irudiak hartzeko gailu teknikoak erabiltzea; eta informazioa modu masiboan pilatzeko gailuen erregistroa.

Arau orokorra da, **mota guztietako komunikazioen esku hartze edo erregistratze neurri bat adosteko, telefonoaren bidez edo komunikazio telematikoaren, logikoaren edo birtualaren beste edozein bide edo sistemaren bidez, baimen judiziala behar dela.** Epaileak onartuko du, neurriaren espezialitate, salbuespen, egokitasun, beharrian eta proportzionaltasun printzipioei jarraituz.

Baimena eman ahal izango da ikerketaren xedea delitu hauetakoren bat denean: gutxienez hiru urteko espetxe zigorra ezarrita dutenak; talde edo erakunde kriminal batek egindakoak; terrorismoari lotutakoak; eta tresna informatikoen bidez edo informazioaren edo telekomunikazioaren beste edozein teknologiaren bidez egindakoak.

Aurreproiektuaren arabera, elkarrizketa pribatuak eta irudiak jasotzean eta grabatzean inoiz ere ez dira hartuko pertsona ikertuak, atxilotuak edo espetxeratuak lanbide sekretua izan behar dutenekin dituen elkarrizketak, salbu eta horiek ere ikertutako egitateen eraginez auzipetuta daudenean. ●

ESPAINIAKO ABOKATUTZAK 20 URTE BETE DITU BRUSELAN

Bruselako Cervantes Institutuan 'Derechos Humanos, ¿todavía?' erakusketatik ikusgai egongo da 2015eko urtarrilaren 15era arte

Espainiako Abokatutzaren Bruselako ordezkariak 20 urte bete ditu Europar Batasuneko hiriburuan. Ospakizun horretara, Europako mundu juridikoko zenbait agintariz gain, bertaratu ziren Aldo Bulgarelli Europako Abokatutzaren Kontseiluko presidentea, Jonathan Goldsmith Europako Abokatutzaren idazkari nagusia, eta Oriol Rusca Europako Abokatutzaren Kontseiluan Espainiako ordezkariak duen presidentea eta Espainiako Abokatutzaren presidenteordea.

Ekitaldia Europako Abokatutzaren Kontseiluaren 2014ko azken osoko bilkuran egin da. Oriol Ruscak, Europako Abokatutzaren Kontseiluan Espainiako ordezkariak duen presidente moduan, ongi-etorria egin die Aldo Bulgarelli Europako abokatuen presidenteari eta Eurpoako abokatu-tzen gainerako ordezkariari. Ruscak, hitzaldian, azpimarratu ditu Espainiako ordezkariaren ibilbidea, ordezkariak Europako erakundeetan bi hamarkada hauetan izan duen eragina, eta Espainiako abokatuak Europan ahotsa izaten jarraitzearen beharra, Bruselan eztabaidatzen diren eraldaketa eta proiektuei aurre egiteko, hala nola datuen babesa, joan-etorri askea, e-justizia, trebakuntza, doako laguntza juridikoa eta tasa judizialak.

Ekitaldian, 20 urte hauek oroitzeko grabatua, Forges umoristak egindakoa, eman zaie Bulgarelliri, Jonathan Goldsmith Kontseiluko idazkari nagusiari eta José María Davó Fernández Kontseiluko presidente izandakoari.

Bestalde, ekitaldi horretan, doako justiziako espediente

elektronikoarengatik Europako Kontseiluak Espainiako Abokatutzari emandako 'Balanza de Cristal del a Justicia 2014' saria ere erakutsi dute. Espediente elektronikoa RedAbogacia Espainiako Abokatutzaren plataforma teknologikoak ezarri zuen, eta 2013an 524.487 herritarrek erabili zuten.

Espainiako Abokatutzaren ordezkariak Bruselan egindako 20 urteak ospatzeko, erakusketa bat

ere abian jarri da, 'Derechos Humanos, ¿todavía?' izenekoa. Espainiako umoregile grafiko ezagunenen binetak jasotzen ditu. Erakusketa Espainiako abokatuaren 40 elkargotan baino gehiagotan egon da. Jatorrizko binetak aurtengo urtarrian enkantean jarri zituzten, eta 6.000 euro baino gehiago lortuz iren. Diru hori Cáritasi eta Elikagaien Bankuari eman zitzaizen, Abokatutzako Giza Eskubideen 2013ko saridunei hain zuten. Bineta batzuegatik 300 euro baino gehiago ordaindu zituzten, eta guztiak hasieran zuten prezioa baino garestiago saldu zituzten (50 euro).

Ospakizunari begira, Twitter-en hashtag hau sortu da: [#20AbogaciaBruselas](#) ●

BAZKUNAREN PUBLIZITATE KANPAINA

Azaroan zehar Bazkunak publizitate kanpaina bat bultzatu du, hain zuzen ere, abokatuaren lana arazoak sortu aurretik komenigarria dela adierazteko.

Kanpaina horretarako tresna hauek erabili dira: batetik, Bizkaia osoan zehar hainbat tren geltokitan eta beste hainbat autobus geltokitan iragarkiak jarri dira; bestetik, irrati garrantzitsuetan publizitatea egin da. ●

AUZIA EUSKARAZ

AZAROAREN 27AN OSPATU ZEN AURTENGO AFARI KOLOKIOA

Bilboko Lope de Haro hotelean ospatu genuen aurten Batzordeak antolatzen duen afari kolokioa. 22 pertsona elkar-tu ginen bertan, afarira gonbidatua zegoen Zelai Nikolasekin solasean aritzeko.

Zelai Nikolas jurista Gure Esku Dago-ren bozeramaile da eta, besteak beste, erabakitze eskubidearen inguruan jardun genuen.

Batzordeko Jaime Eliasek eta Izarra Begoñak egindako aurkezpenaren ondoren, Gure Esku Dago ekimenaren gaineko informazioa eman zigun Zelaik afaltzen hasi aurretik. Tripa bapo bete ondoren, denon arten kolokio atsegina izan genuen, konturatu gabe gaueko 12:30ak jo zutelarik.

E-TOOLBARRA INSTALATZEKO ESKABIDEA ON-LINE EGITEKO AUKERA

Auzia Euskaraz-en web orrialdean dago aukera: e-Toolbarra zure bulegoko ordenagailuan izan nahi baduzu, formulario bat bete daiteke internet bidez.

Eskabidea jasotzean eurak jarriko dira zurekin harremanean eta hitzordua jarriko dute zure bulegora joateko. Dohainezko zerbitzua da.

JON LARREA ABOKATUARI ELKARRIZKETA ZUZENBIDEKO IKASKETAK ETA PRAKTIKA JURIDIKOKO MASTERRAREN INGURUAN

Bizkaiko Abokatuen Elkargoak antolatzen duen euskarazko Praktika Juridikoko masterreko ikasketa burua da Jon Larrea; horrez gainera, abokatua ere bada. Tarte bat egin digu bere lanaz, Zuzenbide ikasketen eremuan euskararen egoeraz eta bere esperientziak lasai hitz egiteko.

Auzia Euskaraz-eko web orrian daukazue elkarrizketaren bideoa ikusgai.

LANGILEAK TREBATZEN

Justizia Administrazioako langileen euskarazko hizkuntza-gaikuntza sustatu eta bultzatzeko asmoz, 2014/2015 ikasturterako OREKAON ikastaroaren B modulua eskaini zaie langileei. Urriaren 8an argitaratu zen onartutakoen behin betiko zerrenda eta hilaren bigarren hamabostaldian ekin zioten ikastaroari. 47 langilek hartu dute parte, aurreko deialdiko kopuru berbera.

AUZITEGI MEDIKUNTZAKO EUSKAL INSTITUTUKO 4.000 ETIKETA KARGATU DITUGU ITZULPEN MEMORIAN

Berriki jarri da martxan Auzitegi Medikuntzako Euskal Institutuaren aplikazio informatiko berria.

Aplikazioan dauden etiketak gure itzulpen-memorian kargatu ditugu. Modu horretan, aplikazioaren erabiltzaileek euskaraz nabigatzean zalantzak argitzeko aukera izango dute.

Guztira 4.000 etiketa baino gehiago kargatu ditugu gure memorian "Aplikazioen Etiketak" arloan. ●

ADMINISTRAZIOAREKIKO AUZIBIDEAREN HILOBIA

Mikel López Echeverría

Abokatua

Gaur egun, zuzenbideko estatuaren josturak alde guztietatik lehertzeko puntuan daudenean ustelkeria dela bide, herritarrak, nekatuta, epaileei begira jarri dira. Ezpertzismoarekin begirutzen diete, horrenbeste zerbitzari publikoren traizioa ikusita, baina oraindik erakundeetan fede apur bat daukatela, talde politikoarekiko fede apur batekin. Posible da agintari batek baino gehiagok gaur egun botere banaketa hau madarikatzea, iraganean boterearen ikuspegitik banaketa guztiz onuragarria zela adierazi arren, hori bai, ondorio kaltegarriak sufritu aurretik: espetxeratze-aginduak, fiantzak ezartzea, galdeketa errukigabeak duela gutxira arte ukitu ezin zenarentzat. Eta horrela, alderdi politikoek, auzokoen plataformek, ikur

guztietako solaskideek eta elkarte judizialek eskatzen dute epaileei bitartekoak eman behar zaizkiela haien lana egin ahal izateko. Haien salatzen dutenez, ez da posible epaile gutxi batzuek aurre egin behar izatea horrelako iruzurrei, arrunkeariaren eta zentzugabekeriaren estoldetatik ihes egiten duen orgia horri. Ehunaka –edo milaka– pertsona daude erruztatuta, Erregearen familian zein aurpegi handiz trantsizioaren ostean sortutako Estatuaren salbatzaile moduan aurkezten zirenen artean. Beraz, bitartekoak behar dira epaileek horrenbeste lotsagabekeria bertan behera uzteko: ez dago *mantra* horren aurkako ahotsik, gizarteak galdutako konfiantza berreskuratzeko bide hori hautatu baitu.

IMQ Abogados

Tu salud

La salud lo es todo y con IMQ tienes todo para cuidarla

La mayor red sanitaria y la tecnología de vanguardia, **sin esperas**.

Seguro de accidentes para el titular de la póliza desde sólo 5,13 €/mes*

Exclusivo abogados

Desde **46,35 €** persona/mes

Con importantes descuentos:

- 5% para 5 o más beneficiarios
- 4% por forma de pago anual

IMQ

Tu seguro médico

902 311 902 agencia@imq.es www.imq.es

* Es necesaria la contratación del seguro de accidentes para el titular de la póliza.

Oferta exclusiva para miembros de los Colegios de Abogados del País Vasco, cónyuges e hijos, menores de 65 años. Ver condiciones generales de las pólizas. Precios 2014. R.P.S.: 143/12

Hala ere, nire uste apalean, nahi kolektibo horrek ikuspegi desegokia du, nolabait esatearren. Izan ere, ustelkeriaren konponbidea bilatu beharko litzateke herrialdea haien finka bihurtu dutenak epaituta zein egoera hori berriro ez errepikatzea saihestuta; prebenituta, zigortuta baino gehiago. Zigor arloko epaileek, ildo horretatik, medikuntzan kirurgialariek duten eginkizun berbera daukate: gaitza zabaldua dagoenean esku hartzea. Baina gizarteak, era berean eta batez ere, *lehen arretako medikuak* behar ditu, ustelkeriaren gaixotasuna kontrolatu eta *esku-hartze kirurgikoa* –kondena penala- saihesteko, gaitz horren alternatiba bakar eta azkena balitz bezala.

Prebenitu bai, baina nola. Ez politikarien eskutik; adibidez, Kontuen Auzitegia gaur egun arazoaren zati bat da, konponbidea baino gehiago, kargudun asko kontuei esker bizi baitira. Eta boterea eskuratu nahi duen hatuagari bakoitzaren zintzotasun aldarrikapenek dopina gaitzetsi eta gero frogen arabera errudunak ziren txirrindularienak besteko sinesgarritasuna dute. Ez: administrazioaren gehiegikeriak prebenitzeko profesional independenteak dira, *gauza publikoan* adituak direnak. Profesional horiei eskatu behar zaie administrazioa legearekin bat etortzea eta Konstituzioaren eta legeen araberako xedeak betetzea. “Bejondeizuela!”, entzungo dugu agian orduan, “eskakizun hori sistemaren atala da dagoeneko! Ez dago ezer berririk asmatzeko! Administrazioarekiko auzien jurisdikzioa daukagu!” Baina, orduan, hori horrela bada, zergatik ez da inor oroitzen horretaz? Gizartea erabat murgilduta dago ustelkeriari bidea ixten dion formula bat asmatzen, baina zergatik inork ez du jotzen administrazioarekiko auzien jurisdikzioa? Nire ustez, botere politikoak ahal izan duen guztia egin baitu jurisdikzio hori hutsaltzeko. Edo, bestela esanda, botere politikoak ez duelako nahi inork kontrolatzea eta hori lortzeko baliabide guztiak jarri dituelako. Beraz, ez da arraroa boterea duenak botere horretan blindatu nahi izatea, nahiz eta jarrera horrek goizero entzuten ditugun zintzotasun eta gardentasun aldarrikapenak hipokrita bihurtu. Aitzitik, deigarria da egoera hori egunero bizi dugun eragile juridikoek ez salatzea, zigor arloko jurisdikzioarentzat, eta zehatzago esanda, Auzitegi Nazionalako organoetarako bitartekoak erreklamatzeko dituzten elkarte judizialak barne hartuta.

Administrazioarekiko auzien jurisdikzioaren eraginkortasun eza berresten duen datua eztabaida ezina da: epaitegiak ia-ia hutsik daude, ez baitago prozedura berririk. Eta horren arrazoiak bilatzerakoan ere adostasuna dago: azken lege-aldaketek gehitu zuten kostuak ezartzea mugaguneratzearen irizpidea oinarri hartuta eta tasa udizialak ordaintzeko eskakizuna; ordutik, herritarrek, administrazioaren aurka auzitan aritu behar dutenean, epaileengandik ihes egin dute eta Amabirjinari otoitz egin diote: “Amabirjina, amabirjina, nagoen bezala geratu nahi dut”. Ezin da bestela izan: inori burutik pasatzen zaio auzitan aritzea tasa oso handiak ordaindu behar direnean, eta gainera, kostuak ordaintzeko arriskua duenean (jurisdikzio honetako gaitzespen ehunekoak oso handiak dira)? Kontuan hartu behar da kostuak ezartzearen on-

dorioak ez direla berdinak jurisdikzio zibilean, hor armen berdintasun prozesala baitago; administrazioarekiko auzien jurisdikzioan, aldiz, administrazioak gaitzen badu, kostuak herritar guztiok ordaintzen ditugu, eta administrazioak irabazten badu, kostuak erruztatuak ordaintzen ditu. Baina, azken datuen arabera, (2013ko estatistika judiziala), jurisdikzio horretan, gaitzespenen ehunekoak %75 da demandei dagokienez, eta %73 apelazioei dagokienez. Beraz, gai horretan ez dago zalatnazarik: administrazio bidegabekeria baten biktimak Amabirjinarengana joko du epailearengana baino lehenago.

Gure jurisdikzioa akastuna zen eraldaketa horien aurretik; izan ere, administrazioari lehentasunezko kokapena ematen zaio, eta hori dela bide, administrazioa ezin da behar den moduan kontrolatu. Eta horren ardura zuten legeak eta legearen interpreteak. Adibidez, funtzionario publikoen txostenek egiazkotasun eta asmatze presuntzioa zeukaten alderdiko aditu frogen aurrez aurre. Adibidez, herritarren aldeko epai urriak gauzatzea denboran etengabe luzatzea baimenduz. Adibidez, administrazioaren galdeketa idatziz egitea ezarritik. Administrazioarekiko auzien jurisdikzioaren funtzionamendua ez zen ereduakoa eskatzen zitzaien kontrol publiko hori egikaritzeko, baina orain, aipatutako bi eraldaketak –kostuena eta tasena- azken ukitua izan dira. Berriro ere esango dut epaitegietan ez direla gai berriak sartzen; edo, gauza bera esanda, Konstituzioaren arabera administrazioaren jarduna kontrolatzeko ardura duten organoek ez dute halakorik egiten. *Cui prodest?* Erantzuna argia da: gaur egungo egoeraren onuradun bakarra administrazioa da. Eta, hain zuzen ere, administrazioak sustatu ditu beharrezko eraldaketak egoera horrelakoa izan dadin, erruztatuaren kaltetan. Horren emaitza da, gaur egun, administrazio publikoak de *facto* ez duela benetako kontrolik. Egoera onartezina da.

El Rotoren bineta batetik “administrazioarekiko auzibidearen hilobia” izenburua hartuko dut. Kazetari grafiko bikainak labur-labur eta argi marraztu du jurisdikzioaren egoera, eta auzitegiatiko korridoreetan euliak entzun egiten direla erakutsi du. Hori horrela izanda, eragile juridikoek erantzuten dute jurisdikzioak ez duela ezer kontrolatzen, eta aldi berean, herritarrek harritu egiten gara kontrolik ez dagoela ikusita, hori dela bide ustelkeria herrialdeko lehen arazoa bihurtu baita. Nire ustez, ezinbestekoa da guztiok salaketa egitea, gauzen gaur egungo egoerari buelta emateko. Bide berriak ni noranzko soilik izan ditzake: edo administrazioarekiko auzien jurisdikzioa arautzen duten legeak aldatzen dira –mugaguneratzearen ondorioz kostuak ezartzearen irizpidea eta gaur egungo tasa judizialak ordaintzeko eskakizuna barne hartuta-, edo jurisdikzio horren gastua aurreztu eta bertako epaileak eginkizun praktikoagoetara bideratzen ditugu. Adibidez, zigor arloko jurisdikzioa eraman ditzakegu, batzuek konfiantza handia baitaukate horretan. Hau da, jatorrizko jurisdikzioak administrazioa behar den moduan kontrolatzeko izan duen gaitasunik ezak eragindako bidegabekeriak zigortzen has daitezke. ●

LANKIDETZA ZUZENBIDEA: GATAZKAK EBAZTEKO METODO BERRIA

Jose Juan Orbe Oleaga

Abokatua (*abogaciaartesana.com*)

Duela urte batzuk, lankide beterano batekin hitz egin nuen gure lanbidearen xedeari buruz. Berak argi zeukan; gure lana gure bulegoetara hurbiltzen ziren pertsonen arazoak ebaztea zen. Erantzun horrek nahasi egin ninduen, eta orain aitortzen dut, sinpleegia iruditu zitzaidan gure lanbidea definitzeko. Lankideak, nire alderdi prozesala ezagutzen zuenez, adierazi zuen, beste askotan bezala, legeak, jurisprudenzia eta prozesu judizialek ezin dietela erantzunik eman bezeroen erantzunei. Hori dela eta, beste bitarteko, beste erreminta eta beste lan-metodo batzuk erabili behar ditugu.

Gaur, zuzenbide laguntzaileari buruz idaztean, elkarrizketa hori daukat buruan. Zuzenbide laguntzailea gatazkak ebazteko metodoa da, eta duela gutxi iritsi da gure lurraldera.

Zuzenbide laguntzailearen jatorriak eta garapena. Minnesotatik Euskadira.

Zuzenbide laguntzailea 90eko hamarkadan sortu zen Minnesotan (EEBB), familia zuzenbidean espezializatutako abokatu batek praktikan jarritako ideia batetik. STU WEBB deitzen zen abokatua.

Ipar Amerikako lankide hori nekatuta zegoen ezkontzako auziak ebazteko auzitegietara jotzeaz. Lan-formula berriak bilatu eta praktikan jarri ondoren, erabaki drastiko bat hartu zuen, gaur egun herrialde anglosaxoietan COLLABORATIVE LAW esaten zaionaren jatorria. Epaiketaz kanpoko bideak arrakastarik lortzen ez zuenean kasua uzteko konpromisoa hartu zuen, eta horren ondoren, beste lankide batek hartuko zuen auzitegietan defentsa egikaritzearen ardura. Ez da zaila imajinatzea konpromiso horrek zer aldaketa ekarri zuen abokatu horrek lanbidean aritzeko zuen moduan.

Beste lankide batzuek ere interesa agertu zuten, eta praktikan jartzeko eta gogoeta egiteko taldeak eratu ziren, eta horietan beste esparru batzuetako profesionalak ere sartu ziren. Horrela sortu ziren gaur egungo zuzenbide laguntzailearen oinarriak.

la hamarkada bat igaro ondoren, 1999an, profesional horiek biltzen zituen lehen elkarteak sortu zen, gaur egungo "International Academy of Collaborative Professionals (IACP)" izenekoaren aurrekaria. Elkarte horretan, praktika laguntzaileako printzipioak, eskatzen den prestakuntza eta metodo hau praktikan jartzeko tresnak eta prozesuak biltzen dira

Zuzenbide laguntzailea Estatu Batuetatik Europa osora hedatu zen mundu anglosaxoiaren bidez, eta hortik Europako gainerako herrialdeetara zabaldu zen, baita herrialde mediterraneoetara ere, hala nola Italiara eta Frantziara (gure kultura-esparrutik hurbil daude). Alboko herrialdean, elkarteak 2007an sortu zen, eta ordutik 1.200 abokatu baino gehiago trebatu ditu metodo honetan.

Euskadira 2013an iritsi da, Arabako María José Anitua lankidearen eskutik. Gaur egun, María José Anitua "Euskadiko Zuzenbide Laguntzailearen Elkarteko (EZLE)" lehendakaria da. Hain zuzen ere, elkarte hori Estatu osoan IACPren estandarrekin sortutako lehen elkarteak da.

Bezeroa: alderdi aktiboa arazoaren ebazpenean

Zuzenbide laguntzailea "Gatazkak ebazteko metodo alternatibo" izeneko multzoan dago. Metodo horien guztien funtsezko ezaugarria da bezeroak protagonismo aktiboa duela gatazkarako aukerak eta konponbideak bilatzeko orduan. Bezeroak kasuaren erantzukizun osoa ez du aboka-

ABOKATUA - PROKURADOREA. BILBOREN ERDIAN DAGOEN BULEGOA KONPARTITZEKO ESKAINTZEN DA. Garajeko partzela aukeratu. Prezioa negoziagarria. Rafaz galdetu: 696.126.006.

BULEGOA, altzairuz hornitua, ALOKAGAI, abokatu bulego baten barruan, eraikin ikusgarrian, Bilboren erdian (Urquijo Zumardia, 31). Deitri telefono honetara: 650522749.

**IRAGARKI
TAULA
TABLÓN DE
ANUNCIOS**

tuaren esku uzten; horren ordez, abokatuarekin, beste alderdiarekin eta gainerako profesionalekin batera lan egiten du konponbideak bilatzeko.

Lana eta negoziazioa talde diziplina anitzeko taldeetan

Zuzenbide laguntzailearen oinarrizko beste ezaugarri bat da lana eta negoziazioa taldean egiten direla. Hau da, lana eta negoziazioa lau alderditako bileretan egiten da, eta horietan, mahai baten inguruan esertzen dira abokatuak eta bezeroak, eta prozesu hauetan ohikoak diren beste batzuk ere egon daitezke: aditu neutralak.

Aditu neutralak esparru askotako profesionalak dira (ekonomistak, notarioak, arkitektoak, psikologoak, komunikazio arlokoak, medikuntza arlokoak, ingeniariak, etab.). Guztiek metodo laguntzailearen inguruko prestakuntza jaso dute, eta alderdiek ados jarrita kontratatzen dituzte haien espezialitatekoak diren gaitan erreferenteak izan daitezen, arazoa ondo ebazteko konponbideak, aukerak eta alternatibak bilatzen laguntzeko. Aditu neutralen esku-hartzeari esker (gure aditu forentsearekin alderatuta desberdintasun atzuk ditu), zuzenbide laguntzailea diziplina anitzeko lan-metodoa da berez.

Abokatu laguntzailearen eginkizuna eta auzibideari uko egitea

Abokatu laguntzailearen zereginean aldaketa garrantzitsua egiten da, hitza ematen baitzaie bezeroei eta adituei, eta lehen esparru hori abokatuaren lanbide jardunera mugatuta baitzegoen. Irekitze horrek (kontrakoa pentsatu arren), abokatuaren protagonismoa murriztu beharrean handitu egiten du, eginkizun eta esangura gehiago ematen dio. Abokatuak lan sortzaile eta malguagoa egin dezake, bere eginkizunaren zorrotasuna alde batera utzi gabe.

Beste aldean, horrela esan ahal bazazio, abokatu laguntzaileek negoziazio-prozesua ondo amaitzen ez bada bezeroak auzitegietan ordezkatzeari egiten dioten ukoa da. Prozesuaren hasieran egindako uko horrek eragiten du eztabaidarik handiena. Batzuentzat oztopo izan daiteke metodo hau garatzeko, baina beste batzuentzat uko hori ezinbesteko baldintza da metodo laguntzailea benetan eraginkorra izateko eta bezeroen eta lankideen benetako negoziazio-gogoaren inguruan konfiantzarik eza saihesteko.

Gardentasuna eta konfidentziasuna metodo laguntzailean

Zuzenbide laguntzailean, gardentasuna eta konfidentziasuna oso lotuta daude; gardentasuna egitateak, datuak eta dokumentuak ematerakoan, bi alderdiek informazio bera izan dezaten; eta konfidentziasuna prozesuan eta gehitzen diren datu eta dokumentuetan. Datu eta dokumentu hroik ezin dira prozesu laguntzailetik kanpo erabili, eta horretarako, hainbat mekanismo jartzen dira abian.

Profesional laguntzaileen prestakuntza

Prestakuntza etengabea ezinbestekoa da gizartean eztabaidak ebazteko metodo berri honetarako gaituta dauden profesionalak eskaintzeko.

Gaur egun, Euskadiko Elkartetik profesional laguntzaileak trebatzeko lana egiten ari dira. Profesional gehienak abokatuak dira. Negoziatorako Harvard metodoan eta IACPren estandarren arabera zuzenbide laguntzailean trebatutako profesionalen lehen taldea kalean dago. Profesional horiek trebatzeko, Ipar Amerikatik elkarte horretako trebatzaileak etorri dira gurera.

Laguntza euskal erakundeetatik

Eusko Jaurlaritzaren Justizia Sailak hasiera-hasieratik zuzenbide laguntzailea babesten du, eta oraintsu, Eusko Legebiltzarrak metodo laguntzailea babesteko mozioa aho batez onetsi zuen.

Orain, bide judizialaren aurreko bide alternatibo horrek gure gizartean zein harrera izango duen jakin behar dugu, eta zein izango den gure erantzuna, kolektibo eta profesional moduan.

Ziurrenik, gure lankide beteranoak argi izango du, eta ekimen hau interes, jakingura eta gogoarekin hartuko du. Ekimenaren helburua pertsonen arazoak ebaztea da, besteak irabazi edo galdu dezan bilatzea baino. Horretarako, lan sortzaile eta laguntzailea sustatzen da bezeroen eta profesionalen artean, guztien interesen mesederako.

Eta poetak esan zuen moduan, *bidea luzea izan bedi.* ●

TASKAK ETA TABERNAK

José Luis Alegre - Abokatua

Zalantzarik gabe, gure taska eta tabernak asko aldatu dira Bizkaian azken azken hiruzpalau bosturtekoetan. Eta ez naiz ari apaindurei buruz –neurri batean, oraindik ere faltan botatzen dut leku horietako soiltasun zaharkitua–, eskainitako produktuen kalitateari buruz baino. Izan ere, duela urte batzuk ardo zakarrak eta pintxo gutxi batzuk eskaintzen zituzten –kasu askotan, egiturari eta sinpletasunari erreparatuta, atzerriko tapen antza zuten-. Horren guztiaren erakusgarri, eta gutako bakoitzak aipatzeko moduko establezimendu bat baino gehiago ezagutzen duela jakinda, aipatuko ditugu ardoen hautaketa zaindua eta ohiz kanpoko pintxoaren barra eskaintzen dituzten lokal batzuko –kontuan hartuta desberdinak direla Bilboren erdialdeko lokaletan dauden eskaintzak eta alboko herri edo auzo batzuetan kokatutako eskaintzak–.

Gure ibilbidea “La Ramona” taskan hasiko dugu, Bilboren erdialdeko Jado plazan (Colón de Larreategui 37). Barrualdean, ardoen eskaintza zabala aurkituko dugu, Borgoina dotoreak, upategi garaikiderik berri-tzaileenetik sortutako azken Errioxa ardoa, eta baita Ribera, Burdeos, Borgoina, Rías Baixas, Valdeorras, Penedés, etab. ere. Prezioek ondo erantzuten diote eskainitakoaren kalitateari. Barra txikia da, baina oso fina, eta kalitate handiko hamar pintxo inguru ditu. Horri esker, pintxo horiek kontu handiz egiten dira, eta etengabe, bezeroei baldintza ezin hobeetan eskaintzeko beti. Barraren osaera egunean lau aldiz aldatzen da, ordutegi bakoitzeko beharrianetara egokitzeko.

Bilboko erdialdea utzi eta auzo jendetsuenetako batera joango gara, Santutxura. Bertan, “Bastertxu” taberna oso aipagarria da (Ricardo Bastida plaza 1, Karmelo kalearen ondoan). Asteburuetan, goizetan, pintxoaren barra bikaina du. Pintxoak txikiak diren arren, prestaketa bikaina da, eta horietako batzuk unean bertan egiten dira –hala nola, inguru horretako pintxoaren lehen lehiaketan ohorezko saria irabazi zuena-. Lehengai hautatuak, irudimen aparta –sukaldea handiagoa balitz eta bitarteko gehiago izango balituzte, ez dakigu zer egiteko gai izango lirartekeen-, eta ingurueta

ardoen batez bestekoa gainditzen duen dozena erdi ardoen hautaketa. Hori guztia dela eta, santutxutar askorentzat taska honetan gelditzea nahitaezkoa da udazken goiz bateko eguzki-izpiez gozatzen duten bi-

“La Ramona” Plaza Jado
calle Colón de Larreategui 37

“Bastertxu” Santutxu
Plaza Ricardo Bastida 1,
junto a la calle Carmelo

“Tximintxe” anteiglesia de San Miguel de Basauri
calle Basauri 10

“Gure Etxea” Romo
calle Caja de Ahorros 14

tartean haien buruari omenaldi txiki bat egiteko.

Hiriburutik aldentuta, pauso gutxi emanda, Basaurira iritsiko gara. Bertan “Tximintxe” taberna dago (Basauri 10). Pintxoaren barra egundokoa da, kopuruari eta kalitateari erreparatuta. Gure probintziako osoenetako bat da, eta horregatik, azken urteetan, herriko eta probintziako pintxoaren txapelketetan zenbait txapel lortu dituzte. Hemen ere, kategoria eta kalitate handiko ardoen eskaintza daukagu, gure inguruan dastatu ohi diren ardogintza inguruetaoak. Hori dela eta, taberna honetan aurkitzen duguna baliteke udalerriko eskaintza gastronomikorik onena izatea.

Amaitzeko, Romoko “Gure Etxea” taberna zaharrera joko dugu (Caja de Ahorros 14). Taberna horren lema aipatutako tasketako lemarekin bat egiten du: pintxoaren barra zabal eta erakargarria, urteek aurrera egin ahala eskaintza gastronomikoa orraztu duena –gainera, dozena erdi mahaitan prestaketa handiagoa duten platerak eskaintzen ditu, hala nola, egundoko itxura duten txuletoi goretsiak, eta, beste maila batean, hanburgesa klasiko eta errotuak-. Ardoen eskaintzan, hautaketa zaindu eta arretatsua ikus daiteke. Betiere, erreferentzien kalitatea hautatzen dute, taberna honen izen ona mantendu eta handitzeko. Gaur egun, taberna belaunaldi berri eta aktiboaren esku dago. ●

GABONEI BURUZKO OHARRAK: TRADIZIOEN JATORRIAK

Gabonetako zurrumbiloan murgilduta gaude, argiak, zaratak, jakiak... eta tradizioak, urtez urte errepikatzen ditugunak. Gabonetan errorik sakonenak dituzten Gabonetako tradizio batzuen jatorria kontatuko dizuegu, batzuk oso zaharrak baitira, eta beste batzuk ez horrenbeste; izan ere, jakiteak inoiz ez du kalterik egingen:

GABONETAKO LOTERIA

Horren jatorria Cádizeko Gorteen aldia da. Indietako Ganberako ministroak pentsatu zuen loteria “altxor publikoaren sarrerak handitzeko bitartekoa aproposa zela, zergapekoak estutu gabe”. Lehen zozketa 1812ko abenduaren 18an egin zen.

‘Loteria Modernoa’ deitu zioten Esquilacheko markesak abiatutako ‘Loteria Primitibotik’ bereizteko. ‘Gabonetako zozketa’ izena 1892ko abenduaren 23an jarri zioten, eta bost urte geroago, izen hori txarteletan agertzen zen.

Lehenengo zozketatik, San Ildefonsoko haurrek abestu zituzten zenbakiak. 1913ra arte, zenbakiak paperean idatzita zeuden. Data horretatik aurrera, bonboen eta zurezko pilotatxoeren sistema ezarri zen, eta sistema hori erabiltzen da gaur egun ere.

Gaur egun, abenduaren 22an, ilusioa Espainiako etxebizitzetan sartzen da Gabonetako aparteko zozketari esker. Zozketa horretan, gehieneko saria 4 milioi eurokoa da.

Baina abenduaren 22an ezer gabe geratzen direnek, beste data bat izan dezakete buruan: urtarrilaren 6a, Erregetako Loteriaren zozketa eguna. Zozketa hori 1941an jai ozen, baina 1966an jarri zioten gaur egungo izena, hain zuzen ere, Erregeen Eguna ospatzen den egunarekin bat egiten duelako.

GABON KANTAK

Gaztelaniaz, “villancico” hitza hiribildutako biztanleei emandako ‘villano’ (bilau) hitzetik dator. Izen hori ematen zitzaien noble edo kaparengandik bereizteko. Espainian, gabon-kanten jatorria poesia mota

bat da, batez ere Gaztelan lantzen zena, zejelaren antzekoa. Espainiako musulmanen herri konposizio edo metrika bat da. (Adibidez: “Abel Guzmámen kantutegiko zejelak”). ‘Villancico’ deitu aurretik, “villancejos” eta “villancetes” ere esan zitzairen.

Eliza katolikoak asko baloratzen ditu Gabonetako kanta horiek. Zaharrena IV. mendekoa da: “Jesus refulsit omnium”, San Hilario Poitiersekoarena omen dena. Geroago, Erdi Aroko Gabonetako musika kristauak “kantu gregoriarraren” tradizioei jarraitu zien, eta Italiako Errenazimenduan, Gabonetako abesti alai eta jostariagoak sortu ziren. Nola ed ohal, gaur egun ezagutzen ditugun Gabon kantetara hurbiltzen dira.

Ingeleseztan, gabon-kantei “carol” esaten zaie. Hitzaren jatorrian frantseseko “caroler” hitza dago, uztai edo biribil bat osatuz dantza egitea esan nahi duena (gure “errondaren” antzekoa). Abesti horiek latinez abesten ziren, eduki erlijiosoa zuten, eta herrialde protestanteek bere egin zituztenez, Gabonetako musika-tradizioak areagotu egin ziren.

ZERGATIK ESATEN ZAIO OILAR-MEZA ABENDUAREN 24KO MEZARI?

Abenduaren 24ko gauean, Elizak Jesusen jaiotza ospatzen du, eta horretarako, eukaristia hiru aldiz ospatzen du: gauerdian, egunsentian eta eguerdian.

Ohitura horren jatorria Jerusalemen dago. Bertan, bijilia meza bat ospatzen zen Belenen; gero, eguna urratzean, Jerusalemera prozesioan iristen ziren, eta eguerdian beste meza bat egiten zen hiriko elizarik garrantzitsuenan.

Oilar-meza jatorria elezahar zahar bat da. Horren arabera, Jesusen jaiotza Belengo kobazuloan ikusi eta besteei kontatu zien lehen izaki biziduna oilar bat izan zen.

Istorioaren arabera, oilarra ukuluaren goiko aldean zegoen, eta jaiotza ikustean, azkar ateratzen zen, berri ona lau haizetara kontatzeko: lehenengo mandoari eta idiari, gero artzainei eta ardiei, eta gero inguruan bizi zirenei.

Abisua emateko ordena horri jarraituz, Gabonetako hiru mezen herri-izenak geratu dira: lehenengoa oilar-meza edo egunsentiko meza da, bigarrena artzainen meza, eta hirugarrena jendearen meza.

«Ad galli cantus» izendatu zen lehenengo meza, baina izen iradokigarri horrek ez du inolako zerikusirik herrialde batzuetan Gabon gaueko afarian oilarra labean jatearekin.

Mende hasierara arte, ohikoa zen elizetan Gabon eguneko gauerdia oillarraren kantuairekin iragartzea. Kantu hori egiten zuen abesbatzako haur batek, mezan zegoen artzain batek edo xede horretarako elizara eramaten zen benetako oilar batek.

ERREGE OPILA

Zalantzarik gabe, errege-opila Gabonetako gozokirik ospetsuenetakoa da. Seguru asko, urtero jaten duzu, baina badakizu opilaren historia eta tradizio horren jatorria?

Askok bestelakoa pentsatzen duten arren, errege-opilaren jatorriak ez du inolako zerikusirik arrazoi erlijiosoren batekin.

Erromatarren garaira eta erromatarren jai batera jo behar da, ‘Saturnalak’ edo ‘Esklaboen jaiak’. Jai horretan, esklaboek lan gozoretatik atseden hartzeko aukera izaten zuten.

Abenduan ospatzen zen. Eztizko opil batean, zenbait fruitu lehor sartzen ziren batzuetan. K.o. III. mendean, gaur egunera arte iristen den tradizioetako bat sartu zen: opilaren barruan baba lehor bat jartzea (apurka-apurka gaur egungo opilaren forma hartu zuen), aberastasuna sinbolizatuz. Izatez, baba aurkitzen zuena ‘erregeen arteko errege’ izendatzen zuten, aurretik zeukan urtean oparotasuna izango baitzuen.

Erljio kristaua ofizialtzat ezarriaz enean, ospakizun pagano asko desagertu egin ziren, baina ohitura gozo hau ez zen guztiz ahaztu.

Frantzia, ‘Le Roi de la Fave’ (babaren erregea) jaiak ospatzen hasi ziren. Jai horretan, batez ere umeak izaten ziren protagonistan baina opila nahiko antzekoa izaten zen.

Behin betiko pausoa eman eta errege-opilaren tradizioa guztiz berreskuratu zuena Frantziako Luis XV.a erregea izan zen. Beno, zehatzago esateko, gorteko sukaldari batek, monarka txikia pozteko, opilaren barruan txanpon bat ezkutatu zuen sorpresa moduan.

Ospakizunak ospea lortu zuen Europan, eta Felipe V.a erregeak Espainiara ekarri zuen. Ordutik, gozoki hori, opariekin batera, Errege eguneko osagai nagusia izan da.

Tradizioaren xehetasun batzuk aldatu egin dira gaur egunera arte. XIX. mendean, urrezko txanponaren ordezkari sorpresa merkeagoa jarri zen opilaren barruan: zeramikazko iruditxo bat. Horrez gain, urteek aurrera egin ahala, babak, iraganean oparotasunaren sinboloa izan arren, balio negatiboa lortu zuen. Izatez, gaur egun, opilean baba aurkitzen duenak opila ordaindu egin behar du.

Opilaren osagaiak ere aldatu egin dira historian. Fruitu lehorrak kanpoan geratu dira, hala nola datilak eta pikukak. Gaur egun, barruan batez ere esnegaina jartzen da, baina krema eta txokolata ere ipintzen dira.

GABONETAKO APARTEKO ORDAINSARIA

Joan den mendeko 40ko hamarkadara jo behar dugu. Gerra Zibilak blokeo ekonomikoa ekarri zuen Espainiara. Beraz, Francok, langileen soldatak behera egin zituela konpentsatzeko, aparteko ordainsaria sortu zuen.

Ordainsaria 1944ko abenduan eman zuten lehenengoz, Natibitate egunean. Hori dela eta, Gabonetako aparteko ordainsaria esaten zaio. Urte horretatik aurrera, Lan Ministerioak onartu zuen Gabonetako ordainsari horrek izaera orokorra izango zuela eta urtero ordainduko zutela.

Neurria hain ospetsu aizan zenez, uztailaren 18an antzeko ordainsari bat jartzea erabaki zuten. Modu horretan, langileek urtean zehar bi sari jasotzen zituzten.

Demokrazia iristean, aparteko bi ordainsari horiei eutsi egin zitzaizkien, eta udako eta Gabonetako aparteko ordainsari deitu zitzaizkien.

Aparteko ordainsari horiek ezartzeko arrazoietako bat kontsumo areagotzea zen; izan ere, data jakin batzuetan aparteko dirua jasoz gero, gehiago erosi eta xahutzen zen. Gainera, ikusten dugunez, hautatutako datak estrategikoak dira, udako oporrei eta Gabonei begira.

Gaur egun, aparteko ordainsari horiek ez dira hain apartekoak kasu askotan, hainbanatu eta langileen hileko soldatari gehitzen baitzaizkie; hala ere, batzuek oraindik jatorrizko datetan jasotzen dituzte. ●

DECIMOTERCERA JORNADA PRÁCTICA SOBRE EL DERECHO CIVIL FORAL DEL PAÍS VASCO

EUSKAL HERRIKO FORU ZUZENBIDE ZIBILARI BURUZKO HAMAHIRUGARREN JARDUNALDI PRAKTIKOA

RSBAP. AVD-ZEako kideak.

Otro año más, el día 27 de noviembre de 2014 se celebró en el Salón de Actos del Colegio la decimotercera jornada práctica sobre el Derecho civil foral del País Vasco. Carlos Fuentenebro, Decano del ICASV, realizó la presentación junto con Javier Muguruza, Abogado y Tesorero de la AVD, Xabier Unanue, Director del Desarrollo Legislativo y Control Normativo del Gobierno Vasco y Juan Luis Ibarra, Presidente del Tribunal Superior de Justicia del País Vasco.

La primera parte de la jornada estuvo moderada por Elena Muguerza, Letrada y miembro del Grupo de Estudio del Derecho

“
*Se han dictado en el
TSJ del País Vasco,
Sala de lo Civi, 42
sentencias en esta
materia desde el
año 1990*

”

Aurten ere, 2014ko azaroaren 27an, Bazkuneko Ekitaldien Aretoan, Euskal Herriko Foru Zuzenbide Zibilari buruzko jardunaldi praktikoa egin zen, hain zuzen, hamahirugarrena. Carlos Fuentenebro BJABOko dekanok aurkezpena egin zuen, eta harekin batera aritu ziren Javier Muguruza ZEako abokatuak eta diruzaina, Xabier Unanue Eusko Jaurlaritzako Lege Garapen eta Arau Kontrolerako zuzendaria, eta Juan Luis Ibarra Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiko presidentea.

“
*Euskal Autonomia
Erkidegoko Auzitegi
Nagusia ren Arlo
Zibileko Salan gai
honi buruzko 42 epai
eman dira 1990etik*

”

Jardunaldiaren lehen zatiko moderatzailea izan zen Elena

civil foral del País Vasco del Ilustre Colegio de Abogados del Señorío de Bizkaia y de la AVD-ZEA.

Jesús Delgado, catedrático emérito de Derecho Civil de la Universidad de Zaragoza fue el primero de los ponentes. El profesor habló sobre la Jurisprudencia del Tribunal Constitucional sobre los Derechos civiles forales o especiales.

En el año 2014 el Tribunal Constitucional se ha pronunciado 9 veces sobre asuntos relevantes del artículo 149,1,8 de la Constitución Española (El estado tiene competencia exclusiva sobre las siguientes materias: legislación civil, sin perjuicio de la conservación, modificación y desarrollo por las Comunidades Autónomas de los derechos civiles, forales o especiales, allí donde existan). Otro de los temas que analizó el ponente fue el de las parejas de hecho de Navarra.

El segundo ponente fue Antonio García, Magistrado de la Sala Civil y Penal del Tribunal Superior de Justicia del País Vasco, quien expuso la Jurisprudencia del Tribunal Supremo y Tribunal Superior de Justicia del País Vasco sobre el Derecho civil vasco.

Se han dictado en el TSJ del País Vasco, en la Sala de lo Civil, 42 sentencias en esta materia desde el año 1990, de las cuales 41 han sido sobre el derecho civil foral y 1 sobre cooperativas. La primera sentencia fue dictada el 31 de octubre de 1990 y la última el 9 de octubre del 2013.

En 10 de las ocasiones se declaró haber lugar al recurso de casación. De las 41 sentencias dictadas sobre el derecho civil foral, 18 han sido sobre troncalidad y saca foral, 15 en materia de derecho de sucesiones y 8 en relación con el régimen de bienes del matrimonio.

Por su parte, por el Tribunal Supremo solo se han dictado en relación con la Ley del 92 dos sentencias: la de 12 de marzo del 2002 (sobre la prórroga del poder testatorio) y la de 11 de marzo de 2010 (sobre pérdida de la vecindad civil del causante y los derechos troncales). El ponente entendía también importante recordar el Auto de la Sala Primera del 1 de marzo del 2011 en materia de competencia en cooperativas.

Borja Iriarte, Magistrado de la Sala de lo Civil y Penal del Tribunal Superior de Justicia del País Vasco y miembro de la AVD-ZEA fue el siguiente ponente. El tema que trató Iriarte fue la Casación y Derecho civil vasco.

En materia de interés casacional, el ponente recomendó leer el Acuerdo del Tribunal Supremo de 30 de diciembre de 2011 y mencionó que el TSJ del País Vasco también está aplicando los mismos criterios. Sobre todo se recogen los

Muguerza legelaria eta Bizkaia Jaurerriko Abokatuen Bazkun Ohoretsuko Euskal Herriko Foru Zuzenbide Zibileko Ikerketa Taldeko eta AVD-ZEako kidea.

Jesús Delgado Zaragozako Unibertsitateko Zuzenbide Zibileko katedradun emeritua lehenengo hizlaria izan zen. Irakasleak Konstituzio Auzitegiak foru zuzenbide zibilei edo zuzenbide bereziei buruz duen jurisprudentziaz hitz egin zuen.

2014an, Konstituzio Auzitegiak bederatzi epai eman ditu Espainiako Konstituzioko 149.1.8 artikuluko gai garrantzitsuei buruz (Honako gai hauek estatuaren eskumen eksklusibokoak dira: legegintza zibila; horri kalterik egin gabe, autonomia-erkidegoek zuzenbide zibilak, forudunak nahiz bereziak, iraurarazi, aldatu eta garatu ahal izango dituzte, halakoak direnetan). Hizlariak aztertutako beste gai bat Nafarroako egitezko bikoitea izan zen.

Bigarren hizlaria Antonio García Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiko Arlo Zibileko eta Zigor Arloko Salako magistratua izan zen. Euskal zuzenbide zibilari buruz Auzitegi Gorenak eta Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiak duten jurisprudentzia azaldu zuen.

Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiaren Arlo Zibileko Salan gai honi buruzko 42 epai eman dira 1990etik. Epai horietatik 41 foru zuzenbide zibilari buruzkoak izan dira, eta 1 kooperatibei buruzkoa. Lehen epaia 1990eko urriaren 31n eman zen, eta azkena, 2013ko urriaren 9an.

Hamar epaitan, kasazio-errekurtsoa aurkezteko aukera zegoela adierazi zen. Foru zuzenbide zibilari buruz emandako 41 epaie-tatik 18 tronkalitateari eta foru-sakari buruzkoak izan dira, 15 oinordetza-zuzenbideari buruzkoak, eta 8 ezkontzako ondasun-erantzari buruzkoak.

Bestalde, Auzitegi Gorenak 1992ko Legeari lotuta bi epai soilik eman dira: 2002ko martxoaren 12koa (testamentua egiteko ahalordea luzatzeari buruzkoa), eta 2010eko martxoaren

11koa (kausatzailearen auzotasun zibila eta eskubide tronkalak galtzeari buruzkoa). Hizlariaren ustez, garrantzitsua da Lehen Salaren 2011ko martxoaren 1eko Autoa gogoraraztea, kooperatibetako eskumenaren arlokoa.

Borja Iriarte Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiko Arlo Zibileko eta Zigor Arloko Salako magistratua eta

“

De 42 sentencias dictadas por el TSJ del País Vasco, en 10 de las ocasiones se declaró haber lugar al recurso de casación

”

“

Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiak emandako 42 epaie-tatik 10etan, kasazio-errekurtsoa aurkezteko aukera zegoela adierazi zen

”

“

En materia de interés casacional, el ponente recomendó leer el Acuerdo del Tribunal Supremo de 30 de diciembre de 2011, puesto que el TSJ del País Vasco también está aplicando los mismos criterios

”

“

Kasazio-interesa dela eta, hizlariak gomendatu zuen Auzitegi Gorenaren 2011ko abenduaren 30eko Akordioa irakurtzea, eta adierazi zuen Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusia irizpide berberak aplikatzen ari dela

”

defectos formales.

A mediodía se realizó la inauguración de la Exposición el Derecho civil vasco: pasado, presente y futuro.

Durante la segunda parte de la jornada comenzó el homenaje a la Real Sociedad Bascongada de los Amigos del País (RSBAP) en su 250 aniversario, en la que actuó de moderadora Elixabete Piñol, Letrada y miembro del Grupo de Estudio del Derecho civil foral del País Vasco del Ilustre Colegio de Abogados del Señorío de Bizkaia y de la AVD-ZEA.

“

Se realizó el discurso de ingreso de Andrés Urrutia en la RSBAP, institución que celebró su 250 aniversario

”

Jesús Delgado eta Elena Muguerza. AVD-ZEA.

Andrés Urrutia, Vicepresidente de la AVD-ZEA fue el siguiente ponente. Su exposición fue la siguiente: Juristas y Derecho civil vasco en la RSBAP (1945-1992).

Se hizo especial mención a Adrian Celaya, Jesús Oleaga, Javier Oleaga y Rafael Ossa Etxaburu.

Entre otros aspectos, el ponente recordó que el momento en el que la RSBAP empezó a cuajar en la sociedad fue en el Congreso de Zaragoza de 1946, trayendo consigo la constitución de diferentes comisiones para trabajar el derecho civil vasco.

Se realizó el discurso de ingreso de Andrés Urrutia en la RSBAP, siendo después saludado y contestado por el director de la RSBAP y el Presidente de la Comisión de Bizkaia de la RSBAP.

Fernando Salazar, director de la RSBA, tras elogiar a Andrés Urrutia por su labor, dijo que la AVD es una hija de la Real Bascongada, siendo una de las instituciones más importantes creada por la RSBAP.

AVD-ZEako kidea izan zen hurrengo hizlaria. Iriartek jorratu zuen gaia kasazioa eta euskal zuzenbide zibila izan zen.

Kasazio-interesa dela eta, hizlariak gomendatu zuen Auzitegi Gorenaren 2011ko abenduaren 30eko Akordioa irakurtzea, eta adierazi zuen Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusia irizpide berberak aplikatzen ari dela. Batez ere, akats formalak biltzen dira.

Eguerdiaren, Euskal Zuzenbide Zibila: iragana, oraina eta etorkizuna izeneko erakusketa inauguratu zen.

Jardunaldiaren bigarren zatian, Euskalerrriaren Adiskideen Elkartearen (RSBAP) 250. urteurrena ospatzeko ekitaldia hasi zen. Moderatzailea izan zen Elixabete Piñol legelaria eta Bizkaia Jaurerriko Abokatuen Bazkun Ohoretsuko Foru Zuzenbide Zibilaren Ikerketa Taldeko eta AVD-ZEako kidea.

Andrés Urrutia AVD-ZEako lehendakariordea hurrengo hizlaria izan zen. Hau izan zen berak azalduakoa: Legelariak eta euskal zuzenbide zibila RSBAPn (1945-1992).

Aipamen berezia egin zitzaion Adrian Celaya, Jesús Oleaga, Javier Oleaga eta Rafael Ossa Etxabururi.

Besteak beste, hizlariak gogoratu zuen RSBAP gizartean errotzen hasi zela Zaragozako 1946ko Kongresuaren ondorioz. Hain zuzen, euskal zuzenbide zibila lantzeko hainbat batzorde eratu ziren.

Andrés Urrutiak RSBAPen sartzeko hitzaldia egin zuen gero. Ondoren, RSBAPeko zuzendariak eta RSBAPeko Bizkaiko Batzordeko presidentek agurtu zuten Andrés Urrutia.

Fernando Salazar RSBAPeko zuzendariak, Andrés Urrutia goraiatzeaz gain, esan zuen ZEA Euskalerrriaren Adiskideen Elkartearen kumea dela. Hain zuzen ere, RSBAPek sortutako erakunderik garrantzitsuenetakoa dela esan zuen.

Hurrengo hizlaria Mikel Badiola RSBAPeko Bizkaiko Batzordeko lehendakaria izan zen. Aurreko hizlariak planteatutakoaren ildotik, hitz batzuk esan zituen. Modu horretan, Andrés Urrutia RSBAPn modu formalean sartu zen, nahiz eta erakunde horretako laguna izan 24 urtez.

Andrés Urrutia erakundearen modu ofizialean sartu ondoren, RSBAPn omenezko plaka eman zion Javier Muguruzak Fernando Salazarri.

“

Andrés Urrutiaren RSBAP erakundearen sartzeko diskurtsoa egin zen, 250. urteurrena ospatu zuen erakunde, hain zuzen

”

Arratsaldeko saioan, mahai-inguru bat egin zen Euskal Zuzenbide Zibilar buruzko “beste” jurisprudentzia jorratzeko. Moderatzailea izan zen Alkain Oribe legelaria eta Bizkaia Jaurerriko Abokatuen Bazkun Ohoretsuko Foru Zuzenbide Zibileko Ikerketa Taldeko kidea eta AVD-ZEako kidea.

Euskal Autonomia Erkidegoko probintzia auzitegietakoa jurisprudentzia aztertu zuten José Miguel Gorostiza, Nieves Paramio eta Jesús Fernández legelariak eta Bizkaia Jaurerriko Abokatuen Bazkun Ohoretsuko Foru Zuzenbide Zibileko Ikerketa Taldeko eta AVD-ZEako kideek.

El siguiente ponente fue Mikel Badiola, Presidente de la Comisión de Bizkaia de la RSBAP, quién siguiendo con lo planteado por el anterior ponente, leyó unas palabras que significaban el ingreso formal de Andrés Urrutia en la RSBAP, a pesar de llevar ya 24 años como amigo de la misma.

Tras escenificar el ingreso formal de Andrés Urrutia, se hizo entrega de la placa conmemorativa de homenaje a la RSBAP de manos de Javier Muguruza a Fernando Salazar.

En la sesión de la tarde se celebró una mesa redonda para tratar la "otra" jurisprudencia sobre el Derecho civil vasco. Alkain Oribe, Letrada y miembro del Grupo de Estudio del Derecho civil foral del País Vasco del Ilustre Colegio de Abogados del Señorío de Bizkaia y de la AVD-ZEA, fue la moderadora.

La jurisprudencia de las Audiencias Provinciales del País Vasco, fue analizada por José Miguel Gorostiza, Nieves Paramio y Jesús Fernández, todos ellos Letrados y miembros del Grupo de Estudio del Derecho civil foral del País Vasco del Ilustre Colegio de Abogados del Señorío de Bizkaia y de la AVD-ZEA.

Sobre el ámbito de la aplicación de la ley personal y territorial, recordaron la sentencia de la Audiencia Provincial de Araba de 10 de diciembre de 2007. En ella una de las partes solicitaba que el testamento de su padre (acogiéndose a la ley especial de la tierra de Aiala) fuera declarado nulo, junto con la escritura de adjudicación y de donación. La razón para solicitar ello fue que la actora entendía que sus padres obtuvieron la vecindad civil común por haber trasladado su residencia de Amurrio a Vitoria, donde permanecieron desde 1987 al 2003.

En ese caso, se tomó en cuenta el consumo de agua y gas de la vivienda de Vitoria para determinar si en realidad vivían en Vitoria, o como decía la otra parte, simplemente iban a pasar temporadas. Se fijan también que el empadronamiento está en Amurrio, todas las escrituras y testamentos se hicieron en Amurrio y por lo tanto se llega a la conclusión de que la residencia era Amurrio. De poco sirven las pruebas testificales en ese ámbito.

Otra de las instituciones que ha sido analizada por las Audiencias Provinciales ha sido el poder testatorio por comisario. En este sentido se mencionó la sentencia de 3 de julio del 2013 de la Audiencia Provincial de Bizkaia, en la que se afirma que mientras el comisario no ejercite el poder sucesorio, no existe ningún tipo de legitimación de los herederos presuntos. La excepción sería la troncalidad.

“

La sentencia de 3 de julio del 2013 de la Audiencia Provincial de Bizkaia, afirma que mientras el comisario no ejercite el poder sucesorio, no existe ningún tipo de legitimación de los herederos presuntos. La excepción sería la troncalidad

”

Lege pertsonalaren eta lurralde legearen aplikazio esparruari dagokionez, Arabako Probintzia Auzitegiaren 2007ko abenduaren 10eko epaia aipatu zuten. Epaia horretan, alderdietako batek eskatzen zuen aitaren testamentua deuseza zela aitortzea (Aiarako lege berezia aplikatuta), baita esleipen eta dohaintza eskriturak ere. Hori eskatzeko arrazoia izan zen alderdi demandatzaileak ulertzen zuela gurasoek auzotasun zibil arrunta lortu zutelako bizilekua Amurriotik Gasteizera aldatu zutelako (bertan gelditu ziren 1987tik 2003ra).

Kasu honetan, Gasteizeko etxebizitzako uraren eta gasaren kontsumoa kontuan hartu ziren benetan Gasteizen bizi ziren zehazteko, edo, beste alderdiak esaten zuen moduan, Gasteizen aldi batzuk bakarrik egiten zituzten jakiteko. Amurrioren zeuden erroldatuta, eskritura eta testamentu guztiak Amurrioren egin ziren, eta horrenbestez, bizilekua Amurrioren zutela ondorioztatu zen. Lekukoaren bidezko frogak pisu gutxi dute kasu horietan.

Gontzal Aizpurua, José Miguel Gorostiza, Jesús Delgado, Andrés Urrutia, Alkain Oribe, Carlos Fuentesbrea eta Juan Luis Ibarra. AVD-ZEA.

“

Bizkaiko Probintzia Auzitegiko 2013ko uztailaren 3ko epaiaren arabera, komisarioak testamentua egiteko ahalordea egikaritzen ez duen bitartean, presuntzioso jaraunseak ez daude legitimatuta. Salbuespena tronkalekotasuna da

”

Probintzia auzitegiek aztertu duten beste gai bat testamentua komisario bidez egiteko ahalordea izan da. Ildo horretatik, Bizkaiko Probintzia Auzitegiko 2013ko uztailaren 3ko epaia aipatu zen. Horren arabera, komisarioak testamentua egiteko ahalordea egikaritzen ez duen bitartean, presuntzioso jaraunseak ez daude legitimatuta. Salbuespena tronkalekotasuna da.

Tronkalekotasunari eta foru-sakari dagokienez, Arabako Probintzia Auzitegiko

Respecto de la troncalidad y saca foral, se destacó el Auto de la Audiencia Provincial de Araba de 16 de marzo de 2005. La primera resolución de la Audiencia de Bizkaia fue en el año 1998. Por su parte, el 4 de noviembre de 2009 resuelve la misma Audiencia que el cálculo de la legítima según el artículo 62 debe contemplar también a los bienes troncales.

Se mencionó como ejemplo práctico el caso de una mujer casada con un holandés, al que nombró heredero en testamento, no tenían hijos. La mujer era heredera de un bien troncal y al fallecer ésta, lo que hubo que hacer fue un declarativo testando la nulidad parcial del testamento y posteriormente pidiendo que se declaren herederos a los parientes tronqueros. Una sola sucesión pero dos regímenes distintos.

Después sobre los pactos sucesorios, entre otras sentencias se recordó la de la Audiencia de Bizkaia, de 11 de mayo de 2011 que establece el origen del pacto sucesorio en el derecho foral vizcaíno.

Todas las resoluciones que se mencionaron están recogidas en la página de Forulege, cronológicamente, por territorios o por materias.

La jornada continuó con la ponencia de Luis Felipe Alamillos, notario de Mungia, quién abordó el tema de la Jurisprudencia de la Dirección General de Registros y del Notariado en materia del derecho civil vasco.

Cuando la calificación negativa del Registro se basa en normas de derecho foral y además el Estatuto de Autonomía tiene asumidas las competencias en materia de recursos, se tiene que acudir al órgano jurisdiccional de primera instancia de la capital de la provincia. Existen resoluciones recogidas en Forulege, algunas de ellas muy antiguas.

Entre otros ejemplos, el notario explicó un caso del Registro de la Propiedad de Amorebieta, en el que en la liquidación de un convenio regulador, la mujer se queda con la vivienda, el garaje y el trastero. El registrador entiende que no cabe esa adjudicación puesto que se trata de un bien que el matrimonio compró antes de casarse, siendo por tanto un bien privativo. La mujer alega que si bien es cierto que lo compraron antes de casarse pro indiviso, ha sido el domicilio conyugal y el préstamo ha sido pagado con dinero ganancial, además que ha sido lo entendió el juez. La Di-

“

La vivienda familiar es un contenido fundamental en el Convenio Regulador, si los cónyuges libremente deciden que se quede uno de ellos con ella, puede inscribirse aunque sea privativo

”

Javier Muguruza, Carlos Fuentesebro, Juan Luis Ibarra y Xabier Unanue. AVD-ZEA.

2005eko martxoaren 16ko Autoa aipatu zen. Bizkaiko Auzitegiaren lehen ebazpena 1998an izan zen. Bestalde, 2009ko azaroaren 4an, Auzitegi berberak ebatzi zuen senipartearen kalkuluan, 62. artikulua arabera, ondasun tronkalak ere sartu behar direla.

Adibide praktikoa moduan, holandar batekin ezkondu eta seme-alabarik ez zuen emakumearen kasua aipatu zen. Emakumeak gizona jaraunse izendatu zuen testamentuan. Emakumea ondasun tronkal baten jaraunselea zen, eta hil zenean, deklaratio bat egin behar izan zen, testamentuaren deuseztasun partziala egiteko, eta ondoren, tronkaleko ahaideak jaraunse izendatzea eskatu zen. Ondorengotza bakarra, baina bi araubide.

Oinordetza-itunei buruz, besteak beste, Bizkaiko Auzitegiaren 2011ko maiatzaren 11ko epaia aipatu zen. Horren bidez, oinordetza-itunaren jatorria ezarri zen Bizkaiko foru zuzenbidean.

Aipatu ziren ebazpen guztiak Forulegeko web orrian jasota daude, kronologiaren arabera, lurraldeen arabera eta arloen arabera.

Horren ostean, Luis Felipe Alamillos Mungia notarioak azaldu zuen Erregistroen eta Notariotzaren Erregistro Nagusiaren jurisprudentzia euskal zuzenbide zibila-ren arloan.

Erregistroko kalifikazio negatiboaren oinarria foru zuzenbideko arauak direnean (gainera, Autonomia

Estatutuak errekurtsuen arloko eskumenak bereganatuta ditu), probintziaren hiriburuko lehen auzialdiko jurisdikzio organora jo behar da. Ebazpen batzuk Forulegen bilduta daude, eta batzuk oso zaharrak dira.

Besteak beste, notarioak Amorebietako Jabetzaren Erregistroko kasu bat azaldu zuen. Hitzarmen arauemaile baten likidazioan, emakumeak etxebizitza, garajea eta trastelekua eskuratu zituen. Erregistratzaileak ulertu zuen esleipen hori egitea ez zela posible, senar-emazteek ezkondu aurretik erositako ondasuna baita; beraz, ondasun pribatiboa da. Emakumeak alegatu zuen ezkondu aurretik indibisoan erosi zuten arren, ezkondu artean haien bizilekua izan dela eta mailegua irabazpidezko dirua-

“

Familia etxebizitza hitzarmen arauemailearen funtsezko edukia dela. Ezkontideek askatasunez erabakitzen badute haietako bat etxebizitzarekin geratuko dela, inskribatu daiteke, pribatiboa izan arren

”

rección General, el 26 de julio de 2014, dice que la vivienda familiar es un contenido fundamental en el Convenio Regulador, si los cónyuges libremente deciden que se quede uno de ellos con ella, puede inscribirse aunque sea privativo.

El último ponente de la jornada fue Alberto Atxabal, Profesor de Derecho fiscal de la Universidad de Deusto y miembro de la Junta Directiva de la AVD. El tema que trató fue la Jurisprudencia fiscal foral sobre el Derecho civil vasco.

En la página web de la Hacienda Foral existen unas 40 respuestas colgadas sobre preguntas de ámbito fiscal foral y más de 10 resoluciones del Tribunal Económico.

La normativa fiscal se reformó en el 2002 y se recogieron reglas especiales en materia tributaria para las instituciones principales del derecho civil foral. El ponente entiende que ha sido una regulación afortunada porque doce años después siguen en vigor las reglas que se adoptaron en aquella ocasión. Se trata de la Norma Foral 7/2002 del 15 de octubre y el Decreto Foral 1189/2002 que desarrolla esas normas.

La mencionada normativa fiscal, es una normativa casuística que no deja mucho margen a la interpretación.

La clausura de la jornada la realizó Andrés Urrutia, como Vicepresidente de la AVD, deseando que para la próxima jornada la ley civil vasca sea nuestra compañera de viaje y que sirva para proporcionar a la sociedad vasca nuevas herramientas para resolver las necesidades del día a día. ●

La normativa fiscal que recoge las reglas especiales en materia tributaria para las instituciones principales del derecho civil foral es tan casuística que no deja mucho margen a la interpretación

rekin ordaindu dela, eta epaileak ere hala ulertu zuela. Zuzendaritza Nagusiak, 2014ko uztailaren 26an, adierazi zuen familia etxebizitza hitzarmen arauemailearen funtsezko edukia dela. Ezkontideek askatasunez erabakitzen badute haietako bat etxebizitzarekin geratuko dela, inskribatu daiteke, pribatiboa izan arren.

Jardunaldiko azken hizlaria Alberto Atxabal Deustuko Unibertsitateko Zuzenbide Fiskaleko irakaslea eta ZEako Zuzendaritza Batzordeko kidea izan zen. Euskal Zuzenbide Zibilari buruzko foru jurisprudenzia fiskalaz aritu zen.

Foru Ogasunaren web orrian, foru zuzenbide fiskalari buruzko galderei emandako 40 erantzun inguru daude, baita Auzitegi Ekonomikoaren 10 ebazpen baino gehiago ere.

Araudi fiskala 2002an eraldatu zen, eta tributu arloko arau

Araudi fiskalak tributu arloko arau bereziak jaso zituen foru zuzenbide zibileko erakunde nagusietarako. Aipatutako araudi fiskala erabat kasuistikoa da, eta interpretazioari ez dio tarte handirik uzten

bereziak jaso ziren foru zuzenbide zibileko erakunde nagusietarako. Hizlariak ulertzen du arauketa hori egokia izan zela; izan ere, hamabi urte geroago orduan hartutako arauak indarrean baitaude. Urriaren 15eko 7/2002 Foru Araua eta arau horiek garatzen dituen 1189/2002 Foru Dekretua dira.

Aipatutako araudi fiskala erabat kasuistikoa da, eta interpretazioari ez dio tarte handirik uzten.

Jardunaldia Andrés Urrutia ZEako lehendakariordeak itxi zuen. Hurrengo jardunaldian euskal lege zibila gure bidaiarekin izatea espero duela esan zuen, eta horren bidez, euskal gizarteak erreminta berriak izatea eguneroko beharrazinekin erantzuteko. ●

SOLUCIONES INTEGRALES DE GESTIÓN DOCUMENTAL, OCR EDITABLE, FACTURACIÓN ELECTRÓNICA Y DIGITAL

SISTEMAS DIGITALES MULTIFUNCIÓN - FAX
INFORMÁTICA PROFESIONAL - GESTORES DOCUMENTALES

selzur
SOCIO TECNOLÓGICO

Plaza Ibaiondo 4 - Parque Empresarial Ibaiondo - 48940 Leioa - Vizcaya
Teléfono: 94 442 52 16 | FAX: 94 442 58 43
email: administracion@selzur.com
www.selzur.com

ENTRE LOS LIBROS ADQUIRIDOS EL PASADO MES POR LA BIBLIOTECA DEL COLEGIO DESTACAMOS LOS SIGUIENTES:

CONTRATOS CIVILES, MERCANTILES, PUBLICOS, LABORALES E INTERNACIONALES, CON SUS IMPLICACIONES TRIBUTARIAS TOMO II

Mariano Izquierdo (Dir.)
Aranzadi

➤ Mende berriaren lehen hamarkada beteta, eta Thomson Reuters Aranzadi zuzenbidearen garai guztietako zutabe handiak berrikusteko duen gogoari erantzunez (hainbat ikuspuntutatik berrikusiz, egin ere), lan honetan, kontratuak aztertzen dira zehazki. Kontratu zibilak, merkataritzakoak, nazioartekoak, publikoak eta lan arlokoak. Eta lanak diziplinarteko izaera izan dezan, kapitulu bakoitzaren amaieran, kontratu bakoitza egiteak dituen ondorio fiskalak jaso dira. Horri esker, adibide bat bakarrik ipintzearen, jakin ahal izango da ez bakarrik hiri-errentamenduak tratamendu bat edo beste bat duen BEZari edo OEZri dagokionez, baita ere zein eragin izango duen kontratua egiteak errentariaren eta errentatzailearen PFEZn edo OZn.

Lan honetan, 222 kontratu jaso dira guztiak, 185 kapitulutan bilduta. Lanean 240 egilek parte hartu dute guztira. Espainiako 44 unibertsitatetako irakasleak, ikerlariak, katedradunak eta kategoria, adin eta izaera guztietako irakasleak daude. Egile gehienak mundu akademikotik datozen arren, kapitulu batzuk notarioek, Estatuko abokatuak, magistratuak, administrazio publikoetako goi-mailako funtzionarioek eta banku erakundeetako goi mailako zuzendariak idatzi dituzte. Batzuk abokatuak dira, banku arloko kontratuetan eta balioen merkatuan espezializatuak, adimen eta industria jabetzaren adituak, higiezin merkatu adituak, banaketaren, garraioen, finantzen eta administrazio kontratuen arloko adituak.

NÓMINAS Y SEGUROS SOCIALES 2014

Manuel Planas
CISS

➤ Lan honen bidez, soldaten agirien eta gizarte-aseguruen inguean dauden galdera guztiei erantzun nahi zaie. Pausoz pauso, soldaten agiriak eta Gizarte Segurantzako ordainketak dituen arazoak jorratzen dira.

Modu praktikoa eta zehatzean azaltzen ditu soldaten agiri ofiziala egiteko prozedura eta kotizazioa eta diru-bilketa izapidetzeko prozedura, baita gizarte-asegurua betetzeko prozedura ere, Gizarte Segurantzaren araubide orokorrean zein araubide berezietan.

Nominen eta Gizarte Aseguruen edukia lau atal ditu:

1. Arautegia.
2. Prozedurak.
3. Eskemak.
4. Kasu praktikokoak.

1700 DUDAS SOBRE LA LEY DE LO CONTENCIOSO-ADMINISTRATIVO

Juan Alfonso Santamaría (Dir.)
La Ley

➤ Lan honetan, goi-mailako lau legelarik, administrazio-zuzenbideko bi katedradun ospetsuk eta azien jurisdikzio bi magistratuk administrazioarekiko azien jurisdikzioaren legeak eragiten dituen zalantzak -edo arazoak edo gai istilutsuak- jorratzen dituzte. Konponbide osoa eskaintzen dute, doktrinaren eta jurisprudenziaren ezagutza osoa oinarri hartuta. Horren bidez, arlo judizial guztietako legelari praktikoek administrazioarekiko azien jurisdikzio prozesuen aurrean dituzten zalantzarako erantzunak eskaini nahi dira. Mila eta zazpiehun zalantza asko dira lege-testu oso teknikorako, are gehiago berrogeita lau artikulua baino ez dituela kontuan hartuta, baina iritzi hori okerra da: liburu honetan dauden praktikan gehienetan sortzen direnak dira, baina prozesuetan ageri ohi diren egoerak infinituak dira, baita alderdiek gai berri eta ezohikoak eragiteko duten sormena ere.

Lan honen abantaila da jurisdikzio honetan esperientzia luzea duten bi magistraturen ikuspegi praktikoa eta administrazio zuzenbidean erreferentziakoak diren bi irakasleren doktrina-ekarpenak bateratzen dituela. Lanaren asmo nagusia da zuzenbidea aplikatzen dutenei laguntzea arlo honetako praktika prozesalak eskatzen dituen intzidentziei, erabakiei eta estrategiei aurre egiten. Horretarako, jo daiteke aplikatuko den legearen artikulura edo lanaren amaieran dagoen aurkibide analitiko osora.

OTROS LIBROS ADQUIRIDOS POR LA BIBLIOTECA DEL COLEGIO

ERRENTAMENDUAK

La reforma de los arrendamientos urbanos efectuada por la Ley 4/2013, Blanco Carrasco, Marta Reus (Madrid)

ADMINISTRAZIO ZUZENBIDEA

Los bienes y derechos de dominio público y el registro de la propiedad, Cumella Gaminde, Antonio; Navarro Flores, Jorge Tirant lo Blanch (Valencia)

La reforma del régimen jurídico de la administración local: el nuevo marco regulatorio a la luz de la ley de racionalización y sostenibilidad de la administración local, Carrillo Donaire, Juan Antonio (Coord.) El consultor de los ayuntamientos y de los juzgados (Madrid)

El nuevo marco de ejercicio de actividades económicas, Palomar Olmeda, Alberto (Dir.); (Otros) Aranzadi (Cizur Menor)

Problemas prácticos y actualidad del derecho de la competencia: anuario 2014, Recuerda Girela, Miguel Ángel (Coord.); (Otros) Bosch (Barcelona)

1700 dudas sobre la Ley de lo Contencioso - Administrativo, Santamaría Pastor, Juan Alfonso (Dir.); (Otros) La Ley (Madrid)

Observatorio de los contratos públicos 2013, Gimeno Feliu, Jose M^a (Dir.); (Otros) Aranzadi (Cizur Menor)

La función pública local: del estatuto básico a la Ley de Reforma Local de 2013, Fuentetaja Pastor, Jesús (Dir.); (Otros) Aranzadi (Cizur Menor)

ZUZENBIDE ZIBILA

Estudios jurídicos en homenaje al profesor, José María Miquel Diez - Picazo, Luis (Coord.); (Otros) Aranzadi (Cizur Menor)

Practicum administración de fincas 2015: propiedad horizontal y arrendamientos urbanos, Martí Martí, Joaquim (Ed. lit.); (otros) Aranzadi (Cizur Menor)

La asistencia: la medida de protección de la persona con discapacidad psíquica alternativa al proceso judicial de incapacitación, Núñez Zorrilla, M^a del Carmen Dykinson (Madrid)

Claves prácticas pensión de alimentos: las 100 cuestiones más consultadas AA.VV., Francis Lefebvre (Madrid)

La compraventa, Llamas Pombo, Eugenio La Ley (Madrid)

Comentarios a la Ley de Propiedad Horizontal, Bercovitz Rodríguez - Cano, Rodrigo (Coord.); (Otros) Aranzadi (Cizur Menor)

La ruptura de la promesa de matrimonio, Abad Arenas, Encarnación Marcial Pons (Madrid)

Anuario de derecho de fundaciones 2013, Nadal Ariño, Javier; (Otros) Iustel (Madrid)

ZERGEN ZUZENBIDEA

Memento práctico impuesto sobre sociedades 2014, López - Santacruz Montes, José Antonio Francis Lefebvre (Madrid)

NAZIOARTEKO ZUZENBIDEA

An introduction to Spanish law: a manual for social science and business students, Viaña De la Puente, Javier; Hughes Charlotte, Emily Gomylex (Biblaio)

Las víctimas y la Corte Penal Internacional: análisis de la participación de las víctimas ante la Corte, Orihuela Calatayud, Esperanza Aranzadi (Cizur Menor)

LAN ZUZENBIDEA

Pensión de jubilación: últimas reformas legales, Sánchez - Uran Azaña, Yolanda; Gil Plana, Juan Civitas (Cizur Menor)

Nóminas y seguros sociales 2014, Planas Gómez, Manuel Ciss (Madrid)

Grupos de empresas y despidos económicos, Desdentado Bonete, Aurelio; Desdentado Daroca, Elena Lex Nova (Valladolid)

Las reformas laborales y de seguridad social: de la Ley 11/2013, de 26 de julio, al Real Decreto - Ley 3/2014, de 28 de febrero, García - Perrote Escartín, Ignacio (Dir.); (Otros) Lex Nova (Valladolid)

La siniestralidad laboral: responsabilidades contractuales, administrativas y penales, González - Posada Martínez, Elías (Dir.); (Otros) Lex Nova (Valladolid)

Memento práctico seguridad social 2014, Agustí Julia, Jordi; (Otros) Francis Lefebvre (Madrid)

Bases para el estudio del derecho del trabajo, Arrieta Idiakez, Francisco Javier Gomylex (Bilbao)

MERKATARITZA ZUZENBIDEA

La responsabilidad de los administradores de empresas insolventes: adaptado a la Ley 14/2013, de 27 de septiembre, de apoyo a los emprendedores y su internalización, Moya Jiménez, Antonio Bosch (Barcelona)

Formularios prácticos sociedades limitadas 2014, Pérez Ramos, Carlos; Pérez Ramos, Tomas Francis Lefebvre (Madrid)

Derecho de sociedades, Alonso Ledesma, Carmen (Dir.); (Otros) Atelier (Barcelona)

La compraventa y otras formas de transmisión de pequeñas y medianas empresas: negociaciones, pactos y garantías, Hernando Cebria, Luis Bosch (Barcelona)

Estudios jurídicos sobre la acción, Veiga Copo, Abel B. (Dir.); (Otros) Civitas (Cizur Menor)

La liquidación de la masa activa: VI congreso español de derecho de la insolvencia "in memoriam Emilio Beltrán", Rojo, Ángel (Otros) Civitas (Cizur Menor)

Memento práctico transmisión de empresas 2014 - 2015, Gómez, José M^a (Dir.); (Otros) Francis Lefebvre (Madrid)

ZIGOR ZUZENBIDEA

Violencia, deporte y derecho penal, Ríos Corbacho, José Manuel Reus (Madrid)

Dopaje deportivo y código mundial antidopaje, Vicente Martínez, Rosario de (Dir.); (Otros) Reus (Madrid)

ZUZENBIDE POLITIKOA

Amparo constitucional y proceso civil, Montero Aroca, Juan; Flors Maties, José Tirant lo Blanch (Valencia)

ZUZENBIDE PROZESALA

Practicum proceso civil 2014, Toribios Fuentes, Fernando (Ed. lit.); (Otros) Aranzadi (Cizur Menor)

Tratado de derecho procesal penal, Rojo, José Vicente Tirant lo Blanch (Valencia)

Las intervenciones telefónicas en el proceso penal, Casanova Martí, Roser Bosch (Barcelona)

Comentarios a la Ley de Enjuiciamiento Civil, Toribios Fuentes, Fernando (Dir.); (Otros) Lex Nova (Valladolid)

Estudios de justicia penal, Armente Deu, Teresa Marcial Pons (Madrid)

FILOSOFIA ETA DEONTOLOGIA

El trabajo de la justicia: ética y deontología jurídica, Torres - Dulce Lifante, Miguel Angel Colex (Madrid)

Memento práctico acceso a la abogacía 2014 - 2015, López Álvarez, Mª José (Dir.); (Otros) Francis Lefebvre (Madrid)

BESTEAK

Contratos civiles, mercantiles, públicos, laborales e internacionales, con sus implicaciones tributarias, Izquierdo Tolsada, Mariano (Dir.) Aranzadi (Cizur Menor)

DERECHO FISCAL

- **Decreto Foral de la Diputación Foral de Bizkaia 123/2014, de 11 de noviembre**, por el que se modifican varios Reglamentos tributarios. (BOB 18-11-14)

Las modificaciones introducidas afectan al régimen de obligaciones tributarias formales del Territorio Histórico de Bizkaia (se adapta la normativa sobre asistencia mutua al intercambio automático de información), al Impuesto sobre Sociedades (se recupera el incentivo no tributario de bonificación en la cotización a la SS respecto para el personal investigador y se establece la compatibilidad de las bonificaciones con la aplicación de las deducciones por I+D+i en determinados supuestos. También se clarifica el método de aplicación de los límites de reducción de la base imponible establecidos para la reserva especial para nivelación de beneficios y para la reserva especial para el fomento del emprendimiento y el reforzamiento de la actividad productiva), al Impuesto sobre la Renta de las Personas Físicas (se corrigen errores de transcripción y referencias normativas) y a las obligaciones de facturación.

- **Ley 25/2014, de 27 de noviembre, de Tratados y otros Acuerdos Internacionales.** (BOE 28-11-14).
- **Ley 26/2014, de 27 de noviembre**, por la que se modifican la Ley 35/2006, de 28 de noviembre, del Impuesto sobre la Renta de las Personas Físicas, el Texto Refundido de la Ley del Impuesto sobre la Renta de no Residentes, aprobado por el Real Decreto Legislativo 5/2014, de 5 de marzo, y otras medidas tributarias. (BOE 28-11-14).
- **Ley 27/2014, de 27 de noviembre**, del Impuesto sobre Sociedades. (BOE 28-11-14).

Esta Ley, que entrará en vigor el 1 de enero de 2015 (salvo las disposiciones finales 4ª a 7ª, que entrarán en vigor el 29-11-14), deroga todas las disposiciones que se opongan a lo establecido

en ella y, particularmente, el Texto Refundido de la Ley del Impuesto de Sociedades, aprobado por Real Decreto Legislativo 4/2004, de 5 de marzo.

- **Ley 28/2014, de 27 de noviembre**, por la que se modifican la Ley 37/1992, de 28 de diciembre, del Impuesto sobre el Valor Añadido, la Ley 20/1991, de 7 de junio, de modificación de los aspectos fiscales del Régimen Económico Fiscal de Canarias, la Ley 38/1992, de 28 de diciembre, de Impuestos Especiales y la Ley 16/2013, de 29 de octubre, por la que se establecen determinadas medidas en materia de fiscalidad medioambiental y se adoptan otras medidas tributarias y financieras. (BOE 28-11-14).

DERECHO LABORAL Y DE SEGURIDAD SOCIAL

- **Orden de 29 de octubre de 2014**, del Consejero de Empleo y Políticas Sociales, por la que se establece el procedimiento de concesión y de pago de la ayuda económica a las mujeres víctimas de violencia de género, prevista en el artículo 27 de la Ley orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de medidas de protección integral contra la violencia de género. (BOPV 19-11-14).

OTROS

- **Ley 21/2014, de 4 de noviembre**, por la que se modifica el texto refundido de la Ley de Propiedad Intelectual, aprobado por Real Decreto Legislativo 1/1996, de 12 de abril, y la Ley 1/2000, de 7 de enero, de Enjuiciamiento Civil.

Las medidas que regula la presente Ley se agrupan en tres bloques: la profunda revisión del sistema de copia privada, el diseño de mecanismos eficaces de supervisión de las entidades de gestión de los derechos de propiedad intelectual y el fortalecimiento de los instrumentos de reacción frente a las vulneraciones de derechos que permita el impulso de la oferta legal en el entorno digital.

Para ello, se traspone al ordenamiento jurídico español del contenido de las Directivas 2011/77/UE y 2012/28/UE y se modifican el Texto Refundido de la Ley de Propiedad Intelectual y dos artículos de la LEC (256.7.10º y 11º y 259.4).

- **Ley 23/2014, de 20 de noviembre**, de reconocimiento mutuo de resoluciones penales en la Unión Europea. (BOE 21-11-14).

Esta Ley establece que, en aplicación del principio de reconocimiento mutuo de resoluciones penales en el espacio de libertad, seguridad y justicia de la Unión Europea, las autoridades judiciales españolas que dicten una orden o resolución incluida dentro de la regulación de esta Ley, podrán transmitirla a otro Estado miembro para su reconocimiento y ejecución.

Asimismo, en aplicación del principio de reconocimiento mutuo de resoluciones penales, las autoridades judiciales españolas competentes reconocerán y ejecutarán en España dentro del plazo previsto, las órdenes europeas y resoluciones penales previstas en esta Ley cuando hayan sido transmitidas correctamente por la autoridad competente de otro Estado miembro y no concurra ningún motivo tasado de denegación del reconocimiento o la ejecución.

- **Resolución de 17 de noviembre de 2014**, de la Secretaría de Estado de Administraciones Públicas, por la que se establece el calendario de días inhábiles en el ámbito de la Administración General del Estado para el año 2015, a efectos de cómputos de plazos. (BOE 27-11-14).

ZERGEN ZUZENBIDEA

► **Bizkaiko Foru Aldundiaren 123/2014 Foru Dekretua, azaroaren 11koa**, honen bidez, **zenbait zerga-araudi aldatzen dira** (BAO, 14-11-18).

Foru dekretu honek zenbait aldaketa ezartzen ditu eta aldaketok eragina dute Bizkaiko Lurralde Historikoko zerga-betebehar formalen erregimenean (elkarren laguntzari buruzko arautegia informazioaren trukatzeko automatikora egokitzen da), eta Sozietateen gaineko Zergan (batetik, berreskuratu egiten da Gizarte Segurantzako kotizazioa hobera, zerga-pizgarria ez dena, ikertzaileei dagokienez, eta, bestetik, errege dekretu horrek ezartzen du kasu batzuetan hobariok bateragarriak izango direla Sozietateen gaineko Zergan I+G+B dela eta aplikatzen diren kenkariekin; xedapen gehigarri bat gehitzen da eta kasu honetan helburua da argitzea zer metodo erabili behar den mozkinak nibelatzeko erreserba bereziraiko zein ekintzailetza sustatzeko eta ekoizpen-jarduera sendotzeko erreserba bereziraiko ezarri diren zerga-oinarriaren mugak aplikatzeko). Foru dekretu honek ere zenbait aldaketa ezartzen ditu Pertsona Fisikoen Errentaren gaineko Zergan (inskripzioan nahiz araudi-erreferentzietan dauden zenbait oker zuzentzen dira) eta fakturazio-betebeharretan.

► **25/2014 Legea, azaroaren 27koa, Nazioarteko Itun eta bestelako Akordioena** (BOE, 14-11-28).

► **26/2014 Legea, azaroaren 27koa**, Horren bidez, **aldatu egiten dira** azaroaren 28ko 35/2006 Legea, **Pertsona Fisikoen Errentaren gaineko Zergari buruzkoa, Ez-egoiliarren Errentaren gaineko Zergari buruzko Legearen testu bategina**, martxoaren 5eko 5/2014 Legegintzako Errege Dekretuak onetsia, eta **tributu arloko beste neurri batzuk** (BOE, 14-11-28).

► **27/2014 Legea, azaroaren 27koa, Sozietateen gaineko Zergarena** (BOE, 14-11-28).

Esta Ley, que entrará en vigor el 1 de enero de 2015 (salvo las disposiciones finales 4ª a 7ª, que entrarán en vigor

el 29-11-14), deroga todas las disposiciones que se opongan a lo establecido en ella y, particularmente, el Texto Refundido de la Ley del Impuesto de Sociedades, aprobado por Real Decreto Legislativo 4/2004, de 5 de marzo.

► **28/2014 Legea, azaroaren 27koa**, horren bidez, **aldatu egiten dira** abenduaren 28ko 37/1992 Legea, **Balio Erantsiaren gaineko Zergari buruzkoa**, ekainaren 7ko 20/1991 Legea, **Kanarietako araubide ekonomiko fiskalaren alderdi fiskalak** aldatzen dituena, abenduaren 28ko 38/1992 Legea, **Zerga Bereziarena**, eta urriaren 29ko 16/2013 Legea, **ingurumen fiskalitatearen arloko neurriak eta tributu eta finantza arloko beste neurri batzuk** ezartzen dituena (BOE, 14-11-28).

LAN ZUZENBIDEA ETA GIZARTE SEGURANTZAREN ZUZENBIDEA

► **Agindua, 2014ko urriaren 29koa**, Enplegu eta Gizarte Politiketako sailburuarena, abenduaren 28ko 1/2004 Lege Organikoaren 27. artikuluan aurreikusitakoaren arabera **genero-indarkeriaren biktimak diren emakumeei diru-laguntzak emateko eta ordaintzeko prozedura** ezartzen duena (1/2004 Legea, genero-indarkeriaren aurkako babes integralko neurri buruzkoa) (EAAO, 14-11-19).

BESTEAK

► **21/2014 Legea, azaroaren 4koa**, horren bidez, **aldatu egiten dira Jabetza Intelektualari buruzko Legearen testu bategina**, apirilaren 12ko 1/1996 Legegintzako Errege Dekretuaren bidez onetsia, eta **Prozedura Zibilar buruzko urtarilaren 7ko 1/2000 Legea**.

Las medidas que regula la presente Ley se agrupan en tres bloques: la profunda revisión del sistema de copia privada, el diseño de mecanismos eficaces de supervisión de las entidades de gestión de los derechos de propiedad intelectual

y el fortalecimiento de los instrumentos de reacción frente a las vulneraciones de derechos que permita el impulso de la oferta legal en el entorno digital. Para ello, se traspone al ordenamiento jurídico español del contenido de las Directivas 2011/77/UE y 2012/28/UE y se modifican el Texto Refundido de la Ley de Propiedad Intelectual y dos artículos de la LEC (256.7.10ª y 11ª y 259.4).

► **23/2014 Legea, azaroaren 20koa, Europar Batasunean zigor arloko ebazpenak elkarri aitortzeari buruzkoa** (BOE 14-11-21).

Esta Ley establece que, en aplicación del principio de reconocimiento mutuo de resoluciones penales en el espacio de libertad, seguridad y justicia de la Unión Europea, las autoridades judiciales españolas que dicten una orden o resolución incluida dentro de la regulación de esta Ley, podrán transmitirla a otro Estado miembro para su reconocimiento y ejecución.

Asimismo, en aplicación del principio de reconocimiento mutuo de resoluciones penales, las autoridades judiciales españolas competentes reconocerán y ejecutarán en España dentro del plazo previsto, las órdenes europeas y resoluciones penales previstas en esta Ley cuando hayan sido transmitidas correctamente por la autoridad competente de otro Estado miembro y no concurra ningún motivo tasado de denegación del reconocimiento o la ejecución.

► **2014ko azaroaren 17ko Ebazpena**, Herri Administrazioen Estatu Idazkaritzarena. Horren bidez, **egun baliogabeen egutegia ezartzen da Estatuko Administrazio Orokorren esparruan 2015. urterako**, epeak zenbatzearen ondoretarako (BOE, 14-11-27).

CANCIONES DE AMOR A QUEMARROPA

Egilea:
Nickolas Butler

Itzulpena:
Marta Alcaraz

Libros del Asteroide, 2014
336 or.; 21,95€
(e-book 12,99 €)

Aldizkarietan argitaratu diren kontakizun eta lankidetzak kontuan hartu gabe, *“Canciones de amor a quemarropa”* da Nickolas Butler-en (Pensilvania, 1961) lehendabiziko lan handia. Ez da eleberririk irakurri horietakoa, inondik inora, baina gauza interesgarri ugari ditu. Baita magia dezente ere. Izan ere, gaztarora eramaten zaitu egileak, modu bikainean, eraman ere. Irakurri ahala pelikulak, liburuak eta abestiak gogora ekartzen dizkizu eleberririk horietakoa da. Nire kasuan, gainera, ez edozelakoak. Barruraino sartu izan zaizkidan pelikula, liburu eta abestiak etorri zaizkit burura. Adibide zehatzak jartzearren, *“Canciones de amor a quemarropa”* irakurtzeak, *Beautiful girls* edo *El reencuentro* bezalako filmek sorraraz lezaketen pareko malenkonian eragin dute nigan. Kasu horietan bietan, izan ere, sentsibilitate handiz lantzen dira adiskidetasuna edota denboraren iragatea bezalako gaiak. Urte luzez elkar ikusi egon ostean berriz topo egin, eta iraganeko bizipenei horiei betirako lotuta daudela egiaztatzen duten lagunak. Bestalde, eleberririk badu halako musika giro bat. Eta ez soilik gaiari dagokionez (haurtzarora iragan zueneko herrira itzuli de rock izarra), baita duen erritmoagatik ere. Istoriok aurrera egin ahala, doinu desberdinak zetozkidan burura. Bob Dylan-en *Girl of the North Country*, edo Nacha Pop taldearen *La chica de ayer*, esate-

rako. Abesti horietan bezala, ia-ia amodio izatera iritsi ziren harremanez hitz egiten du Butler-ek. Hor nonbait, liboan geratu ziren amodioak, baina bizi osoa baldintzatu zutenak. Erreferentzia literarioak ere aipatu behar. *“Canciones de amor a quemarropa”* irakurriz gero, izan ere, ez batera erraza Nick Hornby edo Jonhatan Franzen bezalakoekin ez gogoratzea.

Jende askoren barrenak ukituko dituen eleberririk idatzi du Nickolas Butlerrek. 70. eta 80. hamarkadetan jaio ginenok besteek baino gehiago gozatuko dugu, seguru asko. Eleberririk aproposa da guretzako. Gure belaunaldiko erreferentziaz josita dago. Gaztarora dakarkigu burura. Eta gustukoa dugu hori. Halako enpatia bat sorrazten du, gauza guztiak ulergarri bilakatzeraino. Ezinezkoa da uneren batean zeure burua eszenaren batean ez irudikatzea. Orientazio eza, desira, heldutasuna, atsekabea eta, batez ere, munduan dagokizun lekua... Bai, munduko leku hori da eleberririk honen benetako altxorra. Horixe da *“Canciones de amor a quemarropa”*-ren benetako mezua, adiskidetasunari egindako erreferentziaz, indie estetikaz, Bon Iver-i buruzko musika aipamenez, grunge mugimenduz... eta antzekoek haratago.

“A quien dices tu secreto, das tu libertad”

Fernando de Rojas

NIVELES DE VIDA

Egilea:
Julian Barnes

Itzulpena:
Jaime Zulaika

Anagrama, 2014
143 or.; 14,90€

Urrian, Julian Barnesek (Leicester, 1946) bisita egin zigun. Hemendik ibili zen *La risa de Bilbao* lehiaketa dela-eta, sari bat eman baitzioten literatura-ibilbidearengatik eta umore adimentsuarengatik. Askok idatzi da patxada britainiarri buruz. Tristura ukitua duen umorea. Dotorea, estiloarekin, baina barrez lehertzekoa eta zorrotza. Barnesek, lur orotako pertsonaiak, genero horretako zenbait eleberririk ditu, hala nola *“Hablando del asunto”* eta *“El loro de Flaubert”*. Umorearen generoari egindako ekarpena dela-eta sari hori jasotzea Barnesen talentuaren eta balio-aniztasunaren beste frogatik da. Izan ere, gaur aipatzen dugun lana, *“Niveles de vida”*, genero komikoaren antipodetan dago. Barnesek bere emaztearen heriotzaren ostean bizi izandako doluari buruzko lan gogorra da.

Ingelesari umorearen adierazlea izateagatik saria ematea, hain justu ere Espainian lanik mingarriena argitaratzeaz zegoen sasoiaren, apur bat surrealista da. Baina, ondo begiratuta, britainiarri gustatzen zaizkion patuaren ironietako bat da. Nik bere lekuan jartzen dut nire burua. Oholtzan, hiri ezezagunean, barre egiteko gogo duen jendearekin betetako auditorioan, jendea zure ateraldien zain dagoela. Eta barrutik, benetako Barnes, emaztea galdu duelako minez, eta dolua azaltzen duen liburua inprentan ateratzeaz dagoela.

“Niveles de vida” eleberririk atipikoa da. Hiru kontakizun independente ditu. Irakurtzen hastean, noraez hasten zara. Badirudi loturarik gabeko piezak direla. Lehenengo bi kapituluak XIX. mendean ger-

tzen dira, eta prosari erreparatuz, Jean Echenozzen kontakizun bikainak ekartzen dizkigute gogora. Pertsonaia historikoen biografiak, eleberririk moduan kontatuak. Hasierako kontakizunean, zeruko lehenengo abenturazaleei buruz hitz egiten zaigu. Aire globaerostatiko ahuletan konkistatu nahi eta haien ordaina lortu zuten zoroak. Jainkoaren ikuspegia izatea. Kontakizun samurra da, metaforen bidez, ametsak helburu ditugun bizitzako fase horri buruz hitz egiten duena. Bigarren kapituluak lurrari lotuta dago gehiago. Koronel britainiar batek aktore frantziar ospetsu eta apetatsu batekiko sentitzen duen grinazko maitasun istorioa. Hirugarren kontakizuna, luzeena, are beherago dator. Lehenengo goi-goian garatzen zen, ehunaka metrora, eta bigarrena lurrean, erantzunik gabeko maitasuna aitzakia hartuta; hirugarrena, aldiz, lurpean dago. Infernutik hurbil. Barnesek heriotzari buruz hitz egiten digu lehen pertsonan. Emaztea galtzean sentitzen duenari buruz. Bere hitzetan, emaztea zen *“nire bizitzako arima; nire arimaren bizitza”*. Hogeita hamar urtez elkarrekin bizi izan ziren, eta orain, bera ez dagoela, guztia mina, nahastea eta bakardadea da. Bere buruz beste egitea ere pentsatzen du: *“nire bizimodua jarraipen pasibo hutsa bada, jardun egingo dut”*. Emaztearen gutun batek argia ematen dio. Mina tratuaren zati bat dela azaltzen dio. Sufritu egiten du maite zuelako, eta horrek lasaitu egin behar du: *“Galdutakoaren balioa beste egiten du min; beraz, nola edo hala, minaz gozatzeko duzu –hala uste dut”*.

DIPLOMACIA

Volker Schlöndorff

Zinemarako egindako antzerki-lanen egokitzapenek beti sorrarazten dute halako errespetu sentsazioa; genero baterako egokia izateak ez baitu bermatzen beste edozein generotarako balio duenik. A priori, ez da batere erraza zinemagintza bezalako genero batek bere buruari ezartzen dizkion zenbait debeku ulertzea, gela batean filmatzearena adibidez, horren zinematografikoa den elipsia bezalako baliabideekin jolas egin gabe. Hala ere, zazpigarren artearen baitan badira aipatu berri dugun ezaugarriak betetzen

dituzten zenbait adibide bikain. Oraintsu estreinatu den *"Un dios salvaje"* datorrit burura, Yasmina Reza-ren liburu batean oinarritua; edota Mankiewicz-en *"La huella"*, zergatik ez, azken adibide hori beste galaxia bateko dela uste dudaren arren.

Istorio erreal batean oinarrituta dago pelikula, eta horrek egiten du erakargarria, batik bat; bestalde, bi aktore bikain ere azaltzen dira (André Dussollier eta Niels Arestrup). Estatu Batuetako kritiko batek esandakoa gogora ekarriz, interpretazio horren bikainen ondorioz, bizimodu errealean seguru asko bestelakoak diren aktoreak goraiatzeko joera daukagu.

Laurogei bat minututan (horietatik hirurogeita hamar gela berean), Parisko kontsul suediarrek nazien jeneral bat kon-

bentzitu nahian egiten dituenak kontatzen digu, hiriburuko monumentu eta zubi guztiak suntsituko litzuzkeen dinamita aktibatzeke Hitler-en agindua bete ez dezan.

Filmaren izenburua oso argigarria da, zentzu horretan. Dinamita alde batetik, hitzak bestetik. Setiopean dagoen jeneralak (aliatuak Parisera sartzeaz daude, hain justu), ez du goitik datorre agindua ez betetzeko arrazoirik ia; izan ere, badaki laster batean atxilotu edota, akaso, exekutatu egingo dutela. Parisen salbatzaile den kontsulak ezer gutxi dauka eskaintzeko. Eta salbatzaile diogu, Paris ez baitzuten suntsitu, jakina denez.

Pelikulak ondorengo premisa hartzen du abiapuntu gisa: diplomaziak gehiago egin dezake gizateriaren alde, gerrak baino. Eta ez soilik kalte handiagoak saihesten dituztelako, orokorrean diplomazia gizonak jeneralak baino azkarragoak izan ohi direlako baizik. Izan ere, trikimailu edota iruzurrera jo beharra daukate, telefono bidez emandako agindu baten bidez segundu gutxi batzuen buruan guztia pikutara joan ez dadin.

Aipatu dugu, dagoeneko, zer erakargarri suertatzen zaizkigun zinemarako egokitutako antzezlanak; istorioaren amaiera eza-gutzeak ezinegona areagotu baino ez du egiten ikusleengan. Puristenen ustez, azken horrek interpretazio eta errerealizazio lanak balioetsi baino ez ditu egiten. Bukaeran zer gertatuko den arren jakin badakigun arren, laurogei minutuz gure arre-taz erabat jabetzea lortu duelako.

Elkarrizketetan dago tentsioaren gakoa, bai eta protagonisten interpretazioan ere; keinu txiki bat nahikoa dute hitzak iristen ez diren tokira heltzeko.

Xuhurkerietan erori gabe, oraingo honetan oso ondo bat emango diogu.

DOS EN LA CARRETERA

Stanley Donen, 1967

Senar-emazteen bikotea desegiteari buruzko inoizko filmik onenetakoa. Bergman?, *¿Secretos de un matrimonio?* Bahliteke, baina zuzendari horren filmek, monumentuak diren arren, ez daukate film honen besteko zinismorik eta garratasunik. Gainera, *Dos en la carretera* filmeko protagonistek arazo arruntak dituzte, ez doaz psikiatrarengana, eta zorionez, ez daukate erraz identifikatzeko moduko akatsik.

Aurka daudenek esan ohi dute lan hau ez dela ondo zehatu, eta egia esan, egoera gutxi batzuen ondorioz gorritu egiten gara, XXI. mendeko prisma berriztatzen baldin badugu. Baina hirurogeiko

hamarkada zen, ilusioen garaia (zaplaztekoa gero etorri zen). Behin hori esanda, bertuteak akatsak baino askoz gehiago dira.

Neurri handiagoan edo txikiagoan guztiok sentitu izan ditugun emozioak: maitasuna, grina, nazka, etsipena, axolagabekeria... film osoan zehar, aurretik ezarritako ordenarik gabe (badirudi ez dela muntaketarik egon), nahita bilatutako desordenan. Sekuentzia askotan, ordena kronologiko jakin bati jarraitu gabe, senar-emazteek elkarrekin egindako hamar urteetako harremanei buruz guztia kontatzen da, eta beti, itxuraz azalekoak diren zertzeladak ematen dira, baina beti azidotasan puntu batekin.

Gezurra dirudi Audrey Hepburn ikonikoaren filmografian

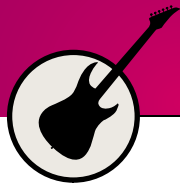
pelikula hau ez aipatzea "top" lanen artean (beste protagonista Albert Finney da); izan ere, askorentzat, niretzat barne, film hau beste askoren gainetik dago, hala nola *Desayuno con diamantes* mitikoaren gainetik.

Road movie bat dela esan dezakegu, filmaren zati handi bat ibilgailuen barruan garatzen da eta; hala ere, izen hori ematea gehiegi sailkatzea izango litzateke, errepidea anekdota hutsa baita. Benetako errepidea protagonisten bizimodua da.

Badakit ez dela erraza sinestea senar-emazte batzuk nazkatuta daudela emakumezkoa Hepburn izanda, Mary Quanten arropak aldean dituela, eta bikoteko krisiei aurre egiteko Rivierara bidaiak eginda... Azken finean, film batek asmatu egiten du atributu eta apaindura guztiak kentzen direnean, ikusleak bere burua filmean islatuta sentitzen duenean. Eta efektua lortu egiten da.

Zuzendaria Donen da, handietako bat (*Cantando bajo la lluvia*, *Charada*), film bakoitzean bizpahiru sekuentzia antologiko uzten dituena. Bere burua berriro asmatzen jakin zuen, eta ibilbideko azken tartean film atipikoak egin zituen, berrogeiko, berrogeita hamarreko hamarkadetan egin zituen eta oso ezagunak diren film kanonikoez harago doazenak.

Laburbilduz, film oso atsegin, baina bikotean garai zailak bizi dituztenek ez lukete ikusi beharko. Zineman guztia konpontzea errazagoa da, baina benetako bizimoduan ez behar emozionalek ere ez dute Manciniren musika izaten.

THE CORAL – The Curse of Love

Cd
(Skeleton Key - PIAS)
12 abesti

Liverpool hiritik gertu dagoen Wirral penintsulako banda isilegi ibili da azken aldian. Harritzekoa. Ez genekien etorkizunera begira zer asmo zuten, eta taldeko zenbait kidek, lan eta James Skelly anaiek, alegia, bakarka zenbait disko editaturik (benetan gomendatzeko modukoak), erantzuna nahiko agerikoa zen: nahita harturiko atsedena izan da, edota, jendaurrean berriz agertzeko aro ekonomiko oparoago baten zain egon dira, besterik gabe. Egia esan, iragan hamarkadan ez zuten kritikaren aldetik alabantza gehiegirik jaso, eta psikodelia kutsuko gitarradun pop musikak, eta Liverpool-eko soinu klasikoaren eraginpeko doinuek erantzun kaskarra izan zuten, baita entzule adituenean aldetik ere, nahiz eta disko guztietan abesti bikainen bat edo beste aurki genezakeen.

Esan genezake, *The Curse of Love* izeneko lanari esker berragertu dela The Coral. Baina ez da album berria, 2006 inguruan grabaturiko material argitaratu gabeaz osaturikoa baizik; *The Invisible Invasion* eta *Roots & Echoes* diskoen artean grabatu ziren abestiak, hain zuzen ere. Une hartan bueltatu zen Bill Ryder Jones gitarra-jolea bandara, stressak jota taldea utzi eta gero. Bitartean, taldeak bere ibilbideari ekin zion. Eta material hori gitarra-jolearen parte hartzerik gabe landutakoa zenez, alde batera uztea erabaki zuten. Gaur arte.

Diskoa entzun ostean, beste behin galdetzen diogu geure buruari, ea nola gera litezkeen halako abestiak argitaratu gabe. Entzuten hasi orduko harrapatzen zaituen lana da, nahiz eta konposaketa-mailan lorturiko heldutasunaren ondorioz ordura arteko abestien errepikapen kutsakorren arrastorik egon ez. Hor daude, oraindik ere, Folk edota pop psikodelikoaren ukitu xumeak, taldearen ezaugarriak; baina baita bestelakoak ere. Hasteko, taldekide guztien ekarpenak ageri-agerikoak dira; eta hori ez zen horren arrunta, ordura arte dena geratzen baitzen Ryder Jones-en gitarraren eraginpean. Bestalde, musikalki asko aberastu ziren. Hirurogeita hamargarren hamarkadako azken aldira garamatzaten moldaketak gehitu zituzten, sarri askotan gitarra akustikoaren aldeko apustua eginez, modu delikatuan, baina presentzia esanguratsuekin. Alemaniako *kraut*-a ere antzeman dezakegu, zenbait kasutan. *Underground* deritzen zirkuluak modan jarri aurretik gertatu zen hau guztia, Wilco-k berak ere mugimendu horrekin bat egitea erabaki zuen arte, gutxi gorabehera. Disko zoragarria da, asetzen zaituen horietakoa. Eta bitxia bada ere, bandaren zaleak ugaritu egingo dira, grabaketa egin zeneko sasoiaren beste-lakoetan zenbiltzan arren.

ZENBAIT ARTISTA – Algo Salvaje Vol. 1

Cd
(Munster)
28 abesti

Zaleak guztiz lotsatuta sentitzen dira musika-industriari Espainian egindako rockaren ondarea berrekuratzeko erakutsi duen mespretxua ikusita. Esaterako, Erresuma Batuan eta Estatu Batuetan, etxe espezializatuek egin dute lan hori, soinu-kalitate eta aurkezpen-kalitate handiekin, baita Europako beste herrialde batzuetan ere, hala nola Frantzia. Baina Espainian -eta Euskal Herrian, arlo horretan desberdintasun gutxi baitago-, historia, historiaren aldarrikapena eta historia zaintzea guztiz alde batera utzi dira. Zale kuxkuxeroak CDan egindako berrargitalpen gutxi aurkituko ditu, fundamentu handirik gabe egindakoak, eta benetan interesgarria den materialaren ehuneko txiki bat jasota.

Gutxitan ikusi da norbaitek joera hori apurtu nahi izatea eta estiloarekin eta errespetuarekin berreskuratzen hastea. Horrexegatik, goresgarria da Munster etxeak egindako ahalegin hau, serie hau argi eta garbi diseinatu baita *Nuggets* disko bikoitz mitikoaren eraginpean. Disko horrek hirurogeiko hamarkadako garajeko rock iparramerikarra aldarrikatzen zuen, eta hurrengo hamarkadaren erdialdean bildu zuen Lenny Kayek -bide batez esanda, gerora, Patti Smithen gitarra-jotzailea eta ezkutari leiala izan zen-.

Izan ere, horixe biltzen du *Algo Salvaje* lanak lehen alean, beat hutsa eta garajea, hemen egindakoa, hirurogeiko hamarkadan. Aurkitzeko zaila den material askorekin, lehenengoz berrargitaratuta eta oso ondo aurkeztuta, Vicente Fabuel espezialistaren oharrekin. Diskoak estilo horretako funtsezko bandek (los Sonics, Electric Prunes, 13th Floor Elevators...) tokiko musikariengogo atsekabetuetan izandako eragina erakusten du. Beti ez zuten digestio ona egiten, edo tokiko produktuekin ukitzen zuten, eta beraz, emaitzak oso bereziak izaten ziren. Talde ezezagun asko, baina izen saihestezinentzako tartearrekin (hala nola Los Chyenes, Brincos eta Miguel Ríos eta "Antimusical" lan mitikoa), bertsioak eta berezko temak, Tomcat britainiar adoretzuak (Espainian bizi ziren eta Lola Floresen "A tu vera" lanaren bertsio monumentala egin zuten), Daikiris euskaldunak, Teddy Bautista ospetsuaren Canarios taldea, eta Camilo Sestoren hastapenak Los Botines taldearekin (beat atsegina). Eta, orotara, beharrezko bilduma, batzuetan naifa -une eta leku jakin baten emaitza-, baina gehienetan harregarria, lorpen ugari baititu.

ATTILA

Erakunde publikoek neurri handian murriztu dituzte OLBEri emandako diru-laguntzak eta, horren ondorioz, kanpaina honetarako programaturako izenburuak asko murriztu dira. Hori dela eta, azaroaren amaiera arte itxaron behar izan dugu Opera Lagunen Bilboko Elkartearen 63. denboraldiko oihala altxatzeko. Oraingoan, eta "Tutto Verdi" proiektuan aurrera eginez, OLBEren historian bigarren aldiz, Parmako maisuaren opera hau antzeztu da. Verdiren "galeren" aldian konposatuta dago (presakoa, azkarra, gaztea), eta ukitu aberkoiak ditu. Lan honi esker, Verdik Italiako mugimendu nazionalistari lotutako konpositore politiko moduan ospea lortu zuen. Maisu bikainak konposastutako hogeita zortzi operetatik bederatzigarrena da, eta 1846ko martxoaren 17an estreinatu zuten Veneziako La Fenice Antzokian. Nahiko arrakasta lortu zuen (italiar abertzaletasuna goratzen zen garai hartan Austria etxeak hartuta zuen inguru batean), baina kritika espezializatuak ez zuen hain ondo hartu.

Operak hitzaurrea eta hiru ekitaldi ditu. Musika Giuseppe Verdirena da, eta libretoa Temistocle Solerarena; Zacharias Werner-en *Attila, König der Hunnen* antzezlanean oinarrituta dago. Attila opera oro har ez da oso ezaguna, baina Verdiren lan guztien kalitatea du, soloak, abesbatzak eta orkestrazio oso ona barne hartuta. Kontatzen zaigun istorioa Italian kokatuta dago 425. urtean. Hitzaurrea Aquilean eta Adriatikoko urmalean gertatzen da, eta hurrengo hiru ekitaldiak Erroman. Argudioa benetako gertaera batean oinarrituta dago. Attilak bakea sinatu du Ezio jeneralarekin Aquilea konkistatu eta bertako monarka hil ondoren. Odabellak, Forestoren emaztegaiak, aitaren heriotzagatik mendeku hartuko duela zin egin du, eta horretarako, hunoen erregea hiltzea pentsatzen du. Azken hori, maitasun, balentria, itun eta engainuen istorio batean murgiltzen da.

Antzezenari dagokionez, Walloniek Royal Operaren eta Monte-Carloko Operaren koprodukzioa tradizionala eta erakargarria izan zen. Eszenazuzendaria Ruggero Raimondi baxu italiarra izan zen (Attilaren interprete nagusietako bat XX. mendearen azken laurdenean), gaur egun honetan aritzen baita. Argiztapena ona izan zen, jantziak dotoreak eta dekoratua sinplea, motibo belikoak zituzten zutabe mugikor batzuekin.

Musikari dagokionez, Francesco Ivan Ciampa zuzendari italiar gazteak, OLBEren debuta egitzen zuenak, oso ondo zuzendu zuen Euskadiko Orkestra Sinfonikoa. Partituraren interpretazio oso energikoa lortu zuen, tentsio dramatikoari eutsita. Laneko musika-kontrasteak oso ondo definitu zituen, eta uneoro lortu zuen doinua bakarlariren lagun izatea.

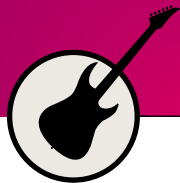
Bakarlariei erreparatuz, OLBEk maila oneko taldea izan du oro har.

Verdik hautatu zuen operako protagonista baxua izatea eta, horregatik, oraingoan, Ildebrando D'Arcangelo bakarlari italiar ospea ekarri zuten. Akatsik gabe eta modu oso sinesgarrian interpretatu zuen "Attila" pertsonaia. Uneoro interpretazio talentu handia agerian utzi zuen, eta esku-hartze guztietan, oso abeslari handia dela erakutsi zuen. Ahots hedadura mugatua eta indar gutxikoa duen arren, erregistrorik baxuenean nabaritzen den teknika araztuari esker, abeslariaren tinbrea entzutea oso atsegina da. Bereziki aipagarria izan zen bigarren ekitaldiko "*Mentre gonfiarsi l'anima*" aria.

Roberto Aronica tenor italiarrak baliabideak dituen abeslaria dela erakutsi zuen. Goi inguruan ahots distiratsu eta argitsua duela erakutsi zuen, eta batzuetan partiturak eskatutako ñabardurak alde batera utzi zituen arren, oro har ondo aritu zen, eszenako interpretazioan zein "Foresto" pertsonaiaren rola interpretatzen.

OLBEren debuta egiten zuen Anna Smirnova soprano moskutarraren "Odabella" oso egokia izan zen. Eszenako lanean apur bat gehiago transmititu ahal izan zuen arren, ahots hedadura handiko soprano handia dela erakutsi zuen, argitasun eta garbitasun handiko notak egiteko gai dela. Diba errusiarrak bere burua luzitzeko aukerak aprobetxatu zituen, eta bereziki aipagarria izan zen hitzaurreko "*Santo di patria*" aria.

Nire ustez, lau bakarlarrien artean, erabat biribila izan ez zen musika-interpretazioa Angerl Ódena espainiar baritonoaren "Ezio" izan zen. Katalanaren ardura nagusia bolumena izan zen (soberan dabilen arren), eta ez ñabardurak. Horren ondorioz, interpretazioaren zatirik handienean vibratoa gehiegizkoa izan zen. Hala ere, bere mesedetan esan behar da, musikari dagokionez hazi egin zela obrak aurrera egin zuen heinean.

Bigarren mailako artean, oso ondo egon ziren Eduardo Ituarte tenor argentinarra "Uldino" interpretatuz, eta David Aguayo baxu bilbotarra "Leone" interpretatuz.

Bilboko Operaren Abesbatzak berriro ere maila oso ona erakutsi zuen esku-hartze guztietan, bai bakarka aritu zenean, bai obrako beste pertsonaia batzuekin batera aritu zenean. Aipatzekoak izan ziren eszenako eginkizuna zein interpretazio eginkizuna.

Laburbilduz, denboraldi hasiera itxaropentsua, antzokietan askoz gehiagotan programatu beharko litzatekeen opera modu egokian antzetzuta. Hain zuzen ere, konpositore bikainaren maisulanetako bat da honako hau.

"Attila"

Aktoreen zerrenda: Ildebrando D'Arcangelo (bx); Anna Smirnova (s); Roberto Aronica (t); Ángel Ódena (bar); Eduardo Ituarte (t); David Aguayo (bx); Bilboko Operaren Abesbatza; Euskadiko Orkestra Sinfonikoa; Eszenazuzendaritza: Ruggero Raimondi; Musika-zuzendaritza: Francesco Ivan Ciampa; Lekua, Euskalduna jauregia.

Aldizkariko Kultur Eranskinak espazio ireki eta anizkuna izan nahi du. Edozein kritika, iradokizun eta ekarpen eskertuko da: kultura@icasv-bilbao.com

El Suplemento Cultural de *El Boletín* pretende ser un espacio abierto y plural. Cualquier crítica, sugerencia y aportación es bienvenida: kultura@icasv-bilbao.com

© UNICEF/WHO2011-1312/Marco Dominio

SI PUDIERAS SALVAR SU VIDA,
¿LO HARÍAS?

HAZTE SOCIO DE UNICEF
HOY PUEDES CONVERTIRTE EN LA PERSONA
MÁS IMPORTANTE PARA ÉL. TE NECESITAMOS.

902 31 41 31 | www.unicef.es/hazte-socio

unicef

Descubra todo lo que ofrece el nuevo CONSULTOR JURÍDICO

- Casi 4.000.000 de sentencias
- Todas las versiones de legislación
- Buscador inteligente y preciso
- Todo el conocimiento práctico que necesita
- Y todo ello por un precio sin competencia

PRUÉBELO GRATIS EN
www.consultorjuridico.es

El **CONSULTOR JURÍDICO** es su mejor compañero de despacho

Buscador
inteligente

Todos
los contenidos

Facilidad
de uso

Información
práctica

Donde
lo necesite